

Naročnina

za državo SHS:

na mesec Din 30
za pol leta 120
za celo leto 240

za inozemstvo:

mesečno Din 30

Sobotna izdaja:

celoletno

v Jugoslaviji Din 60
v inozemstvu 80

SLOVENEK

S tedensko prilogo „Ilustrirani Slovenec“

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici 6/III. Rokopisi se ne vračajo; neuradna pisma se ne sprejemajo. Uredništva telefon 50, upravnništva 528.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ulici 6. Čekovni račun: Ljubljana 10.650 in 10.549 (za inzerate) Sarajevo 7.565, Zagreb 39.011, Praga in Dunaj 24.797.

Cene inzeratov:Enostolna petineta vrsta
malih oglasov po Din 1'50 in
Din 2'—, večji oglas nad
45 mm višine po Din 2'50,
veliki po Din 3'— in 4'—,
oglas v uredniškem delu
vrstica po Din 6'—.

Pri večjem naročilu popust.

Izhaja vsak dan izvenredno
ponedeljka in dneva po
prazniku ob 4. uri zjutraj.

Poštovina plačana v gotovini.

Politični položaj zapadne Evrope.

Ko je nekako pred enim letom po sijajni zmagi nad nacionalističnim reakcionarnim blokom prevzel vladu Herriot, je vsa evropska demokracija njegov nastop z največjimi simpatijami pozdravila. Herriot je bil za svetovno demokracijo nekaj namočen za padlo Mac Donaldovo laburistično vladu. Ves svet, ki si želi trajnega miru po svetovni katastrofi vojne, je pričakoval od tega režima pomirjenja z Nemčijo, gospodarske konsolidacije Evrope in vključitve Rusije v politični in gospodarski razvoj zapada.

Herriot ni imel samo velikopoteznega demokratičnega mirovnega programa, ampak brez dvoma tudi najboljšo voljo, da ga izvede. Žal se je dal po skrajnem krilu takozvanega radikalnega bloka in socialistih zapeljati do čisto anahronistične, preživele in nepopolne antiklerikalne politike. Da ni tega storil, bi mu nacionalistična opozicija g. Poincaréja ne mogla izlepa do živega; tako pa je v njegovih kulturno-bojnih odredbah napram Vatikanu, zlasti pa napram alžasko-loremskim katoličanom, ki jim je Herriot proti vsem obljubam ob svetovni vojni hotel veljati »laiško« šolo, našel kakor nalašč priložnost, da njegovo pozicijo izpodkoplje.

Kakor hitro je bila Herriotova vlada v tej točki omajana, so se tudi jasno pokazale posledice desničarske propagande proti njegovi vnani politiki, osobito napram Nemčiji in Rusiji. Njegovi poizkusi napraviti aranžman s sovjeti, so se prikazovali v luči socialistične atake proti kapitalu, njegova pogajanja z Nemčijo pa kot ogrožanje vojnih zmag Francije in njene varnosti pred probujajočim se nemškim nacionalizmom. Zadnji udarec pa mu je prizadejalo rapidno padanje francoskega franka.

Po verzajskem miru je francoski drž. proračun dejansko visoko pasiven kljub velikemu dvigu francoske produkcije in nacionalnega bogastva dežele. Francoski proračun je namreč obremenjen po ogromnih obrestih vojnih posojil in zahtevah Zedinjenih držav, ki nečijo popustiti od svojih medvojnih terjatev. Nemške reparacije so sicer visoke, toda so nesigurna postavka, dokler se politični odnosi med Nemčijo in Francijo popolnoma ne razčistijo, kar pa je sprito francoskega poveljnega nacionalizma na eni in naraščajoče samozavesti Nemčije na drugi strani silno težaven problem. Herriot si je skušal pomagati z inflacijo in z davkom na premoženje, kar pa ni razkačilo samo velikega kapitala, ampak tudi srednjega francoskega rantijeja. Ker projekt maskiranega prisilnega posojila, ki se je potem pojavil, tudi radikalov in socialistov ni zadovoljil, ni Herriotu preostalo ničesar drugega kakor da poda demisijo.

Nadaljnji razvoj političnega položaja je čisto negotov. Zaenkrat drži levičarski blok jako trdno skupaj, tako da je predsednik republike poveril vladu Painlevéju. Vendar pa je možnost vzpostavitve desničarske ali pa vsaj sredinske vlade jako velika, ker niso niti socialisti sigurni niti zmerna skupina levičarjev. Painlevé hoče voditi posle tako, da bi pripravil pot Caillouxu, ki ga mnogi smatrajo za predestiniranega rešitelja Francije. Ali se bo ta poizkus posrečil, se ne da še ugotoviti, kajti Cailloux je zaprisežen sovražnik vsega nacionalističnega bloka, ki bo naperil proti njemu vse svoje bogate sile.

26. aprila bo nemški narod ponovno volil predsednika republike, ki po ustavi ni gola figura, ampak ima veliko eksekutivno moč. Topot si bosta stala nasproti samo kandidat združenih republikanskih strank, član centra in vodja katolikov, dr. Marx, ter kandidat združene skrajno nacionalistične desnice, generalfeldmaršal Hindenburg. Borba bo težka, kajti oba kandidata sta jako popularna.

Zdi se pa, da se ne bo uresničila nevarnost, ki proti Nemčiji in celemu svetu,

če bi bil izvoljen Hindenburg, izvrsten general, a zelo slab politik. Da delovni stanovci ne bodo oddali svojih glasov Hindenburgu, je jasno, toda tudi veliki kapital se bo premislil. Ti krogi bi sicer srčno radi inavgurirali socialnoreakcionarni režim, ki bi bremena reparacijskih odplačil zvalil po večini na rame nižjih stanov, toda Hindenburgova vlada bi obenem okrepila skrajni nacionalizem, ki je v opreki s politiko sporazumevanja, izpolnjevanja z antantno sklenjenih pogodb in potrebe dolgotrajnega miru, zlasti pa gospodarske in politične podpore od strani Anglije in Amerike. Zato ni zelo verjetno, da bi se večina nemškega naroda izrekla za starega generala, ki bi tudi ne imel lahkega stališča, ker bi moral njegova politika nihati med realnimi zahtevami takozvane izpolnjevalne politike in zahtevami ultranacionalistov in monarhistov, ki jih noben nemški državnik, ki ima količkar čuta odgovornosti, ne more — vsaj ne zaenkrat resno udeleževati. Zaradi tega je jako verjetna zmaga skupnega kandidata katolikov, socialistov in demokratov, centur-maša Marxa, ki bo enako kakor njegov katoliški predhodnik Wirth nadaljeval ono politiko lojalnega sporazumevanja in izpolnjevanja po verzajskem miru prevzetih obveznosti, katero je tako srečno inavguriral genialni jud, filozof in nacionalni ekonom Rathenau. Vladati pa tudi Marxu ne bo lahko, ker bo moral sodelovati s socialisti, ki so za nacionaliste in za srednje meščanstvo velik strah, na drugi strani pa je nemška ljudska stranka pod vodstvom vihravega Stresemanna jako negotova, ker neprestano koleba od leve na desno. Vendar bo zmaga Marxova moralno silno okrepila demokratično republiko.

* * *

Tudi v Belgiji je po izidu aprilskih volitev v parlament na vidiku delovna večina iz socialistov in krščansko-socialnega krila katoliške stranke, dasi ta kombinacija še nikakor ni gotova. Volitve so pokazale velik narastek socialne demokracije, ki pa je v vsakem oziru zmerna in zlasti v verskem pogledu vsaj veliko bolj tolerantna nego drugod v Evropi, izvzemši Anglijo. Sploh se orientuje belgijski naraščaj ali napram socializmu ali napram katolištvu, liberalizmu pa, ki ni več nositelj resnično svobodomiselnih načel, ampak je popolnoma zapadel nacionalistični reakciji, rapidno propada. Kar se katoliške stranke tiče, je ostala enako močna in je, če gledamo na lokalne rezultate, napredovala povsod tam, kjer prevladuje krščansko-socialno flamsko krilo, ki ni samo socialno napredno, ampak stoji tudi odločno na stališču avtonomije. Precejšen del katoličanov pa je konservativno usmerjen ter je vodil volivno borbo pretežno proti socialistom pod parolo, da so samo predstraža boljševizma, revolucije in nereda. V Bruslju so celo postavili na listo fašista Nothomba, ki pa je sijajno propadel. Ker pa so krščanski socialci kljub temu odločno proti cepitvi katoliške stranke, obstaja velika težava, kako bi mogli socialisti vladati skupaj s katoliki, med katerimi zagovarja to kooperacijo zlasti Flammec Cauwelaert. Na drugi strani pa je katoliško prebivalstvo absolutno nasprotno katoliško-liberalni koaliciji, kakor je obstajala doslej. Pa tudi socialistično-liberalna koalicijska z antiklerikalno fronto je nemogoča, ker bi samo okrepila katoliško opozicijo. Koalicijska vseh treh strank, ki je vladala med vojno, je končno tudi skrajno antipatična. Zaradi tega se bo kriza zelo dolgo vlekla. Na vsak način pa bo nova vlada morala svojo politiko usmeriti odločno v demokratičnem in miroljubnem duhu.

OBTOŽNICA PROTI GENERALU DE BONU.

Rim, 16. aprila. Senatna preiskovalna komisija je v zadevi generala De Bona dovršila svoje delo in sprejela na znanje obtožbo vdove Mateottijeva in poslancev Amendole in Misurija. Proti generalu De Bonu se uvede sodno postopanje.

Pašić ni predložil kralju ukaza o rekonstrukciji vlade.

Belgrad, 16. aprila. (Izv.) Danes je bila seja ministrov, ki se nahajajo v Belgradu. Med drugim so razpravljali o rekonstrukciji vlade. Ugotovili so, da Pašić v Sarajevu kralju ni predložil v podpis ukaza o

rekonstrukciji vlade, mislijo pa, da se bo to zgodilo med 24. in 28. aprilom. Takrat se namreč povrne v Belgrad kralj in Nikola Pašić.

Painlevé sestavlja vladu.

London, 16. aprila. (Izv.) Takoj, ko se je zvedelo, da je Painlevé prevzel nalogo sestaviti novo vladu, se je vrednost franka dvignila od 92.50 na 93.20.

Pariz, 16. aprila. (Izv.) Levičarski senatorji so včeraj na svoji seji sprejeli resolucijo, s katero izrekajo Painlevéju svoje simpatije, ker je v tako težavnem položaju prevzel nalogo, da sestavi vladu, da nadaljuje politiko, za katero se je ljudstvo izreklo 11. maja 1924.

Pariz, 16. aprila. (Izv.) Veliko pozor-

nost je zbudila vest, da namerava Painlevé pozvati Caillaux-a, naj prevzame finančno ministrstvo.

Pariz, 16. aprila. (Izv.) Caillaux je izjavil, da je v načelu pripravljen sprejeti mesto finančnega ministra.

Pariz, 16. aprila. (Izv.) Painlevé še ni sestavil nove vlade. V pogajanjih z raznimi strankami in frakcijami so se pojavile nenadne težkoče. Painlevé je o poteku tozadevnih pogajanj danes poročal predsedniku Doumergue-u.

KRALJICA V SARAJEVU.

Belgrad, 16. aprila. (Izv.) Kraljica Marija se je danes peljala skozi Subotico v Sarajevo.

Nered v Bolgariji.

Budimpešta, 16. aprila. (Izv.) Budimpeštanski politični krogi zasledujejo z veliko pozornostjo dogodke v Bolgariji. Po njihovem mnenju se pripravlja v Bolgariji velik preobrat. Gospodarska kriza je čimdalje hujša, brezposelnih ljudi je na tisoče, ki ne dobivajo nobene podpore, reparacijske dajatve pa onemogočajo vsak razvoj industrije in trgovine. Nevaren pa je položaj v Bolgariji tudi zaradi nezadovoljnosti, ki vlada med armado. Med častniki jih je mnogo, ki bi radi spravili na bolgarski prestol sina prvega bolgarskega kneza Aleksandra Battenberga, ki je bil v Bolgariji splošno priljubljen. Odpor zemljoradnikov proti režimu Cankova pa je razumljiv, ker je dala sedanja vlada v kratki dobi svojega vladanja justifikirati že okoli 16 tisoč ljudi.

Sofija, 16. aprila. (Izv.) Včeraj je bil ubit rezervni general Kosta Georgijev. Danes je bila za njim žalna cerkevna slovesnost, katere so se udeležili vsi člani vlade. Med službo božjo je v cerkvi počila bomba. Mnogo oseb je ranjenih. Člani vlade so ostali nepoškodovani.

Hindenburgova kandidatura.

Milan, 16. aprila. (Izv.) Mussolinijevo glasilo »Popolo d'Italia« smatra Hindenburgovo kandidaturu za izredno važen dogodek, ker predstavlja Hindenburg posebjeno nasprotstvo proti socialističnim strankam. Okolnost, da Hindenburg sploh more nastopiti kot kandidat za predsednika nemške republike, dokazuje, da je Nemčija sita socializma in demokracije. Njegova zmaga ne bi še pomenila obnovitve cesarstva, oslabil pa bi demokracijo in spravila do veljave nacionalno silo.

Berlin, 16. aprila. (Izv.) Nekateri angleški listi so poročali, da je nemška vlada poskusila vplivati na Hindenburga, naj se iz vnanje-političnih ozirov svoji kandidaturi odpove. Ta vest ni točna. Vladni krogi niso niti poskusili Hindenburga odvrniti od kandidature, res pa je, da so se nanj obrnili vplivni gospodarski krogi s prošnjo, da svojo kandidaturu umakne. Toda njihovi prošnji Hindenburg ni ugodil.

Berlin, 16. aprila. (Izv.) Socijalistično glasilo »Vorwärts« je pričelo proti Hindenburgu ljuto borbo. Sedaj priobčuje odlomke iz tajnih zapisnikov nekdanjega nemškega glavnega vojaškega stana o neomejeni podporni vojni in ugotavlja na podlagi teh zapisnikov, da je Hindenburg odgovoren, da je Nemčija začela neomejeno podmorsko vojno proti vsem ladjam brez izjeme.

STRAJK STAVNIH DELAVCEV V HAMBURGU.

Hamburg, 16. apr. (Izv.) V Hamburgu strajkajo stavni delavci. Število strajkočih znaša okoli 20.000.

AMERIKSI SENATOR OWEN PROTI MILITARIZMU FRANCIJE.

Washington, 16. aprila. (Izv.) Senator Owen je objavil v listih oster članek proti militaristični politiki Francije. Francija podpira oboroževanje Poljske, Češke in drugih držav moralno in materijalno in polaga tako temelje za nove vojne. V Ameriki vedno bolj prevladuje mnenje, da je prepričanje, kakor da je edinole Nemčija zakrivila svetovno vojno, plod lažnjive propagande v največjem obsegu.

FRANCOSKA ZBORNICA IN OBTOK BANKOVCEV.

Pariz, 16. aprila. (Izv.) Parlament je dovolil s 325 proti 28 glasovom, da sme francoska državna banka zvišati množino papirnatega denarja od 41 na 45 milijard frankov, torej za 4 milijarde.

VOJASKE PRIPRAVE V NEMČIJI.

Pariz, 16. aprila. (Izv.) Maršal Foch je izročil veleposlaniški konferenci 44 strani obsegačee poročilo o stanju oborožitve v Nemčiji. Vsebinska poročila ni politična, ampak le strokovna.

PRED OBNOVO MONARHIJE NA GRŠKEM.

Atene, 16. aprila. (Izv.) Na Grškem se pripravlja resna izprememba režima v smislu obnove monarhije. Posebno značilno je, da je sedanja vlada reaktivirala večje število častnikov, ki so bili po proglasitvi republike kot monarhisti odpuščeni iz armade. Sedanja vlada pa bi se umaknila monarhiji le, če bi se ljudstvo odločilo za vzpostavitev monarhije s plebiscitom. S plebiscitom pa ni zadovoljna romunska vlada, ki zahteva vzpostavitev bivšega kralja brez plebiscita in ki je že napravila neke korake v tem smislu v Parizu in Belgradu.

PREVIDNI VANDERVELDE.

Bruselj, 16. aprila. (Izv.) Vandervelde se je začel pogajati z vsemi strankami radi njihovega sodelovanja v vladi, ker bi rad sestavil obsežen delovni program, za čegar izvršitev bi prevzele vse stranke odgovornost. Čisto socialistične vlade noče sestaviti, ker noče doživeti neuspeha, kakor ga je doživel v Angliji Mac Donald.

ZOPETNI PADEC ŽITNIH CEN V AMERIKI.

Newyork, 16. aprila. (Izv.) Žitne cene v Ameriki stalno padajo. Na današnji borzi je bila pšenica 6.50—8.50 centov za bushel cenejša. Cene so padle tudi na borzah v Winnipegu in Chicagu.

POMANJKANJE PŠENICE V ROMUNIJI.

Bukarešt, 16. aprila. (Izv.) V Romuniji pohaja pšenica. Vlada je sklenila, da bodo smeli po prazniških rabiti samo z rženo ali z ječmenovim moko mešano pšenično moko, nekaj dni tedensko pa bo dovoljena le koruzna moka. Iz Amerike pride v Romunijo v kratkem 1500 vagonov pšenice.

«CERVONCI» NA ITALIJANSKIH BORZAH.

Rim, 16. aprila. (Izv.) Italijanska vlada je dovolila trgovino z ruskimi »cervonci« na laskih borzah.

Vzroki propadanja muslimanov in njih nacionalno opredeljenje.

S tem predmetom se bavi »Nova Evropa« (z dne 1. apr. 1925) v treh člankih, ki so jih napisali naši muslimani sami.

Prvi članek: »Uzroci propadanja muslimana« razlaga, da je bilo, kar se tiče muslimanskega dela, do svetovne vojne vse bogastvo Bosne v rokah kakih 300—400 begovskih rodbin. Ti veleposestniki se niso nič brigali za svojo siromašno muslimansko rajo, ampak jim je bilo še prav, da je raja nezavedna in neizobražena. Tudi sami so se prav malo brigali za prosvetanje svojih posestev; baje so jim bile bolj pri sreči zabave, lov in devojke. Tudi muslimanski trgovci in obrtniki so delali »po starem«. Naprednejši elementi med muslimani so upali, da bo Jugoslavija izvedla agrarno reformo; bili so pripravljeni, da bi se organizirali v skupnih strankah skupaj z drugimi verami; res ste našli 1. 1919. muslimane iz različnih motivov med demokrati in radikali — a agrarna reforma se ni izvedla in muslimani so se zopet združili na verski podlagi. (Da je prišlo do tega, temu gotovo ni bila vzrok samo agrarna reforma.) Pisatelj predlaga komuno: 1. da naj veleposestniki prične graditi tovarne (špirita, sladkorja i. t. d.), kjer bi se zaposlil muslimanski proletarijat; kajti nikjer v Jugoslaviji ni toliko revščine kakor v Bosni in Hercegovini, in med temi reveži tvorijo veliko večino muslimani. 2. Muslimani morajo po koranovih predpisih vsako leto žrtvovati nekaj procentov (2 in pol) svojega premoženja v dobrodelne namene; ti darovi znašajo nekaj milijonov dinarjev na leto. Reveži te darove porabijo v nekaj dneh. Radi tega ni primerno, da se darila dajejo revežem neposredno. Darila naj bi se spravljala po okrajnih v skupne fondе, tako da bi se skušalo od pomoči siromaštvu muslimanov s sistematičnim delom. 3. Inteligenca mora iskati stika z narodom. Sedaj se inteligenca narodu preveč odtuja. Poziva predvsem veleposestnike in duhovščino, naj se v lastnem interesu zavzemajo za to, da se povzdigne gneto in duševno kulturno stanje njihovih sovnikov; »jer ne podjemo li ovim ili sličnim putem, svi smo propali, nestaće naš kao da nas nikada ni bilo nije!...«

Drugi članek se bavi z nacionalnim opredeljenjem muslimanov v Bosni in Hercegovini. Dokazuje, da med muslimanskimi masami ni bilo nikdar nikakega gibanja v tem pravcu, da bi se izjavili ali za Hrvate ali za Srbe. Če je musliman prišel kot dijak pod srbski vpliv, je bil Srb, če pa pod hrvaški vpliv — in to je bilo vedno — pa Hrvat. Ko pa je prišel domov, niso mogli njegovi ljudje razumeti, zakaj naj bi bil del muslimanov srbski, del pa hrvaški. Vrh tega jim je bilo srbstvo identično s pravoslavljem, hrvatstvo pa s katolicizmom, in ljudje so se vpraševali: »Ali smo zato poslali sinove v šolo, da se nam bodo nazadnje še pokristjanili!« Pisatelj je mnenja, da se muslimani ne morejo priključiti ne Srbom in ne Hrvatom. Oni so torej pravi Jugoslovani, ki te razlike ne poznajo.

Članek, ki je napisal tretji članek: »Muslimani i prosveta«, pripisuje krivdo na zaostalosti muslimanov predvsem njihovim šolam, ki so se bavile samo z verskimi vprašanji, in pa neizobraženosti žensk. Izobražen musliman propade duševno — v krogu svoje rodbine; v za-

konu z neizobraženo ženo izgubi stik z vsem, kar je zastopal kot dijak in za kar se je navduševal. Pozdravlja, da se muslimani sedaj ne branijo več šol in da pošiljajo nekateri v šolo tudi svoje učere.

Politične vesti.

+ »Balkan« proti Ljubi Jovanoviću. »Balkan« ostro napada Ljubo Jovanovića zaradi njegovega članka o sarajevskem atentatu v reviji »Novi život«. »Balkan« trdi, da je Ljuba Jovanović sprožil to vprašanje samo zato, da kopromitira Pašića, sicer mu ne bi bilo treba zapisati neresnice. Jovanović je hotel tudi škodovati radikalni stranki, v kateri hoče on sam igrati glavno vlogo. Za akcijo Ljube Jovanovića bi se morala pobrigati tudi radikalna stranka, ker to zahteva njena čast.

Beleške.

Zvest svojemu ponesrečenemu nastopu v parlamentu je ostal posl. dr. Pivko tudi izven parlamenta. Na mariborskem shodu je po »Jutrovem« poročilu dejal, da je bil prisiljen nastopiti v skupščini v ostrem tonu radi govora poslanca Smodeja proti neresnicam, ki jih razširja SLS. G. Pivko torej tudi doma postavlja dejstvo narobe. Kajti dejstvo je, da sta bila njegova govora v parlamentu prav vodena, brez vsake ostrine, pač pa sta vsebovala polno neresnic, ki jih je serviralo Pivku tajništvo demokratske stranke, kakor je posl. Smodej dokazal. Drugič je dejstvo, da sta le poslanec dr. Hohnjec in Smodej ostro reagirala na Pivkov famozni »govor« in ne narobe in je posl. Pivko za svoja izvajanja prejel med drugim medklice poslancev: »Sramota, vi sramotite slovenski narod!«

»Laži«. Pod tem naslovom je prineslo »Jutro« dne 15. t. m. članek, kjer rešuje dr. Žerjavi krivde za premestitve orožnikov iz Slovenije v druge pokrajine naše kraljevine trdeč, da se on zavzame za vrnitev premeščenih orožnikov. Nam pa se le čudno zdi, da se premestitve iz Slovenije v druge pokrajine vrše vedno le tedaj, kadar so gg. samostojni demokrati na vladi! Ali nimajo ti gospodje nobenega vpliva, da bi to odvrnili — ali pa jim manjka korajže, da bi priznali, da take premestitve odobravajo oziroma jih zahtevajo. Baš sedaj je tudi v teku premestitev organov finančne kontrole iz Slovenije v druge pokrajine, kar je tudi bržčas zasluga dveh demokratskih poslancev iz Slovenije. Da niso take premestitve na korist države, menda ni potrebno poudarjati, ker večina teh organov ni večša srbohrvaščine, katero pa bi morali kot taki, ako hočejo službo uspešno vršiti, popolnoma obvladati. Poleg tega v službi osiveli ljudje nimajo več veselja se učiti drugega jezika in tudi služba jim glede na čas tega ne dopušča. To naj si deneko gospodje okrog »Jutra« v »romček«, opravičbe radi krivde pa za svoj klobuk.

Dopisi.

Iz Kranja. Naši nasprotni listi žive precejšen del od laži. Sami seveda to taje, med nami pa se še dobivajo ljudje, dobrodušni recimo, ki tega še vedno ne verjamejo, češ »ni mogoče, so prepošteni«. Da je to res, nov dokaz. — »Domovina« št. 14, str. 3, prinaša dopis iz Kranja s podpisom »meščanec«. V tem dopisu trdi »meščanec«, da hočejo neka-

teri profesorji na naši gimnaziji prisiliti di-jake, da bi začeli hoditi k Orlu. Ogorčeno vzdikla, da takšno teroriziranje dijakov ni dovoljeno! Iz konteksta se potem razbere, da to delajo klerikalni profesorji. — Stvar ima tole ozadje. Neka mati je pred meseci vzela svojega sina iz naše gimnazije ter ga poslala na drugo nadaljevat učenje. Pri tej priliki se je bivšemu razredniku svojega sina izjavila v obraz: »Vi in g. W. sovražite mojega sina iz političnih ozirov.« Prizadeta profesorja seveda nista mirno pogotnila tega težkega očitka, osobito ker je imel dotični učenec pri enem teh profesorjev celo red »dobro«, ampak sta materi stavila zahtevo, naj prekliče in da primerno zadoščenje. Ker ni hotela tega storiti, sta jo tožila, pa je po dolgih semintja potih — kdo ji je svetoval te poti, je itak znano — bila obsojena na kazen 1000 Din. Odtod seveda grozna jeza, katero je bilo treba ohladiti! Pa ker ni šlo drugače, je dični »meščan« sestavil dopis in ga poslal »Domovini«, ki ga je prinesla dne 8. aprila t. l. Gospod meščan! Niti kranjske mačke niso tako neumne, da bi verjele, kar Vi pišete o terorizmu »klerikalnih« profesorjev! Pri teh razmerah naj se dobi »klerikalen« profesor, ki bi hotel in se upal terorizirati dijaštvo v smislu, kakor podtikate Vi?! Kako ste smešni! Ali ste verjeli to samo sebi? Ta dopis je samo hladilni obliž za obsodbo pred sodiščem oni materi, kaj ne? Ali Vas je prosila za to ali naročila in ukazala, ne bomo preiskovali, ker ne vemo, kdo se skriva pod tem mogočnim naslovom ozir. podpisom »meščan«. Pa kakor ji je oni, ki je svetoval tiste semintje poti pri sodišču, izkazal slabo uslugo, tako ste jo izkazali tudi Vi. »Slovenec« ni v poročilu o dotični obsodbi prinesel nobenega imena, tako taktično smo ravnali. Če bi se bilo to zgodilo kateremu naših pristašev, da bi bil obsojen in kaznovan po § 104, to bi bili listi naših ljubeznivih nasprotnikov obesili na veliki zvon in delali iz tega krvave storije par tednov z veliko naslado in z vsemi mogočimi lažmi. Ker pa lepo molčimo, pa še drezate in podtikate našim »klerikalnim« profesorjem take budalosti in krivčivosti! Seveda, »klerikalci« se sme reči vse, lepo molči naj in se čuti počeščenega, če ga izvolite Vi, g. meščan, ali pa kdo drugi oblatiti s kakim podtikanjem, katerega gorostasna neumnost pa potem pade nazaj na Vas same, kakor v tem slučaju. — Da bo stvar prav zaključena, kakor se spodobi, še tole: Dotični učenec tudi na drugi gimnaziji ne napreduje; torej niso njegovi materi naredili nikake škode »klerikalni« profesorji, o katerih prikriti trdite, da so terorizirali onega učenca ter ga je mati zato morala vzeti iz kranjske gimnazije. Vam gre to v glavo, g. meščan? Drugo pa: Svetujte prizadetim osebam, naj dajo lepo mir tako po listih kakor na cesti in drugod. Stene imajo ušesa, časopise — tudi »Domovino« — pa beremo. Če bo še kdo dregal v to zadevo in delal krivico našim profesorjem in sploh našim pristašam, bomo objavili imena prizadetih oseb, česar danes ne storimo, ker smo, čeprav »klerikalci«, vendar dosti obzirnejši nego Vi. Toliko zadostuj v pouk »meščanuc«.

Sv. Gora pri Litiji. Na beko nedeljo bo posvetil kanonik gosp. dr. Tomaž Klinar dva nova bronasta zvona. Tako bomo imeli zopet lepo, mogočno in daleč naokoli znano staro zvonjenje s štirimi zvonovi. Vsa slovesnost s sv. mašo bo na prostem. Po maši začnemo zvonove dvigati. Pridite tudi ta dan božjepotniki in vsi številni ljubitelji sv. Gore!

Ježica. Slov. kat. izobraževalno društvo vabi vse svoje člane in prijatelje k kinofilmu predavanju »o snagi«, ki se vrši v soboto 18. aprila ob pol 8. uri zvečer v Društvenem domu na Ježici. Predaval bo šef higijenskega zavoda g. dr. Pirc. Vstop je prost.

Učiteljski vestnik.

Letošnje glavno zborovanje vseh UJU-jarjev bo v Subotici. Prvotno je bilo sklenjeno, da se bo vršilo v Skoplju. Kakor piše »Svobodni Narod«, so pa ta sklep spremenili zato, ker niso sigurni, da bi dobili v Skoplju zaupnico. Domnevajo, da bi bili v Skoplju učitelji Srbi v večini in ti po večini ne odobravajo dela sedanjega vodstva UJU, še manj pa dela prosvetnega ministrstva, ki mu na vse centralni odbor UJU kima, četudi gazi g. minister Pribičević najprimitivnejše pravice učiteljskega stanu. V Subotico pa bo prišla večina prečanov in se na te sigurneje zane-sejo, da bodo rekli amen na vse, kar jim bodo servirali. Tudi mi prav nič ne dvomimo, da bo res tako, ker prav dobro poznamo predčanske junake. Treba jih bo samo opozoriti na »klerikalnega zmaja«, pa bodo pozabili na vse, in ne samo to, celo popadali bodo na kolena pred največjega učiteljskega Nerona in mu prižigali dišeča kadila. Boljši del bo ostal doma in ne bo prišel do besede. Nasilja, kakršna so se zgodila nad učitelji v Hrvatski, Srbiji, Dalmaciji, Sloveniji itd. bodo skušali oblepiti ali pa jih po metodi »Učit. Tovariša« sploh omenjati ne bodo. Nam je znan nezasi-šan slučaj, o katerem »Učit. Tovariš« molči in ga niti ne omenja. Prestavljen je s Polzele učitelj Loparnik Peter, ki ima že 30 službenih let in je ves čas službovanja odlično kvalificiran. Mož ni naš pristaša, pa ker se mu je zgodila krivica, zato poročamo tudi o njem. Da javnost izve, česar so sedanjí vlastodržci zmožni, povemo, da je tov. Loparnik bil 54 mesecev v vojni službi in bil nazadnje tudi v jugoslovanski armadi, sedaj pa ga hočejo uničiti in so ga zato poslali s Polzele v Spitalič ter mu na ta način odvzeli nekatere postranske zaslužke, ki so mu olajševali študiranje sina, ki obiskuje šolo v Celju. Sploh se godijo v Polzele čudne reči. Ena izmed učiteljic je bila suspendirana, gospa Lapornikova upokojena, neka poštna uradnica premeščena in g. Loparnik tudi premeščen. Za vse to pa ima zasluge neki še nezrel denuncijant, o katerem se nismo na jasnem, je-li član UJU-ja ali ne; najbrž je. To sklepamo iz tega, ker »Učit. Tovariš« o teh nasiljih molči in jih ne obsoja.

Zanimiv protest. V Srbiji so doslej polagali praktične učiteljske izpite na ta način, da so učitelji izdelali doma posebno nalogo in imeli praktični nastop na kakšni odkazani jim šoli. Ministrstvo pa je ta način zavrglo in odredilo, da naj se vršijo v bodoče praktični izpiti pred posebnimi komisijami, čemur pa se učiteljstvo upira in je vodstvo UJU-ja vložilo na ministrstvo protest z zahtevom, da ostane še nadalje stari način v veljavi. Smo radovedni, kdo bo zmagal.

Vse — kar je prav. Znani g. L. P. s Poljan je prosil za upraviteljsko mesto v Šiški. Mož, ki ima v Poljanski dolini za liberalno in sokolsko idejo dokaj zaslug, je bil po vsej pravici uverjen, da bode uslišan, in to tem bolj, ker so mu v Ljubljani rekli en dan poprej, preden so Šiško oddali, naj le pridno agitira, Šiška bo njegova. Mož je verjel, ogledat si je šel šolo v Šiško in poln lepih načrtov in nad se je vračal domov, češ: pa le nisem tlačanil 30 let zastoj! Drugi dan pa smo brali v »Jutru«: Upraviteljsko mesto v Šiški je podeljeno tamkajšnjemu učitelju gosp. St. Legatu.

»Bog zna, kakšna cerkvena miška gleda izpod tega klobuka.« Tako je nahrulil akademsko naobražen gospod v prosvetnem oddelku učiteljico, ki se je bila oglasila v osebni zadevi pri njem. Malo več kavalirstva bi pač smelo pričakovati učiteljstvo od akademsko naobraženega moža.

Poravnajte naročnino!

Vestfalski zvon.

III.

Meerbeck, v začetku aprila.

Kakor v gmotnem oziru, tako pa tudi v duhovnem ne smemo naših rojakov po svetu popolnoma samim sebi prepuščati in zanemarjati!

Pomislimo, kakšen je položaj naših ljudi v tujini! — Mi smo se že večkrat začudeno vpraševali, kako da Slovenci, ki so doma še precej verni, v tujini versko pogostokrat popolnoma propadejo. Če pa uvažujemo vse okoliščine, se nam to ne bo nič več čudno zdelo. Prvič ljudje, ki se izseljujejo, večinoma niso izobraženi, niso pripravljeni in oboroženi zoper nevarnosti, ki jih v svetu čakajo, da bi jim mogli kljubovati. Tudi izobražen človek v tujini lažje pade in se zgubi kakor doma. Preprost človek pa, ki nima močne zaloge verskega znanja in dosti moralne moči v sebi, je izpostavljen vsem mogočim vnanjim vplivom. Naša šola ne more nuditi ljudem tistega verskega znanja kakor nemška, kjer je na teden 5 ur veronauka, kateri je res usmerjen ravno na to, da mladega človeka zavaruje pred temi zlemimi vplivi. Če torej preprosti ljudje nimajo med seboj nobenega voditelja, ki jih poučuje, svari in krepi, po drugi strani pa slišijo in gledajo dan na dan toliko slabega, — saj je le čudno, če kdo še dober ostane! Pomislite, da je člo-

vek, ki je prišel v tujino, kakor presajena cvetica, ki ni utrjena v zemlji in zvane, če se ji ne priliva, in kakor drevesce brez opore, ki ga vetrovi upogibajo na vse strani! Pomislite dalje, da naši rojaki spočetka, ko pridejo v tujo deželo, večinoma ne znajo jezika tiste dežele, zato ne morejo poslušati pouka v dotičnem jeziku; ko se pa jezika toliko naučijo, so se pa že davno navadili na življenje brez pridige, brez cerkve in brez Boga. Iz tega vzroka ima katoliška cerkev v Severni Ameriki visoke — milijonske zgube. Pomislite tudi, kako bi bili večinoma Slovenci v Ameriki, ko bi ne imeli nič svojih slovenskih duhovnikov! Vse bi bilo zgubljeno. Kakor so pa slovenski duhovniki potrebni tam, prav tako so potrebni — seveda v razmeroma manjšem številu — na Nemškem, Francoskem, v Kanadi in vsaj tudi v Argentini. Pomislimo, kako morajo živeti ti reveži tam daleč daleč od doma, brez vsakega duševnega voditelja, prijatelja in svetovavca! Ali smo se že kdaj zamislili v njih položaj? ... Reveži so ti ljudje že, ker so morali zapustiti domovino; reveži so, ker morajo delati tujcem kakor živina; reveži pa tudi, ker nimajo duševnega vodstva, bodrila, razvedrila, sveta in opore.

Če vse to premislimo, ali ne bomo priznali, da je domovina na naše rojake izseljence preveč pozabila? ...

Kljub vsem navedenim neugodnostim, katerim so izpostavljeni ljudje v tujini, je

pa vendar tukaj v Nemčiji mnogo zelo dobrih mož in seveda še več dobrih žen. Za to se je zahvaliti zlasti tukajšnjim slov. katoliškim društvom sv. Barbare in sploh tukajšnjemu cvetočemu katoliškemu življenju. Letos nameravajo prirediti zopet poseben vlak v domovino, kakor so ga pred tremi leti, — če se bo oglasilo dosti udeležencev. Seveda bi radi šli vsi, ker zelo hrepene po domovini, le denar bodo težko skupaj spravili za potovanje. Z največjim veseljem se spominjajo na omenjeno svojo vožnjo na Slovensko pred tremi leti in na krassen sprejem, ki so jim ga priredili na Jesenicah, v Kranju, Škofji Loki, Ljubljani in Rajhenburgu. Kadar začno govoriti o tem potovanju, so vsi navdušeni. Če pridejo letos zopet na Slovensko, prosim, pripravite jim isto veselje! Ti dobri ljudje, ki so ostali sredi tujega sveta zvesti domačim izročilom, so vredni tega malega priznanja. — Seveda pa moram resnici na ljubo na žalost povedati, da tudi onih ne manjka, ki so domačim vzorom in izročilom obrnili hrbet.

V eni zadevi moramo našim izseljen-cem zlasti iti na roko. To so uradne listine ali »popirji«, ki jih potrebujejo ob raznih prilikah, največkrat seveda za poroko. To so krstni in domovinski listi, ženitbena dovoljenja in podobno. Skoro vsak izmed njih potrebuje kdaj teh popirjev; morda ne le enkrat, ampak večkrat. V tem oziru je vedno živahen promet med domovino

in tukajšnjimi rojaki. Toda kakšen križ imajo ljudje s temi popirji, to je neverjetno! Mesece in mesece, da celo leta časih traja, preden dobijo te uboge popirje skupaj. Premislite si pa položaj dveh mladih ljudi, ki se želita poročiti: komaj že čakata, da si bosta podala pred oltarjem roke, ljubezen njuna je goreča, vse je že gotovo in pripravljeno za zakon, — samo popirjev še čakata. ... Čakata dva meseca, a popirjev ni, in čakata druga dva meseca, in jih še ni, in čakata pol leta in še pol leta, a popirjev le ni in ni. Gotovo so včasih tudi prosilci sami krivi tega zavlačevanja, ker so nevedeči in ne sporočajo zadosti natančnih podatkov; a marsikateri urad, posebno okrajna glavarstva, namesto da bi pisali eno dopisnico: sporočite ali pošljite še to in to, vso zadevo kratkoma položite na stran, ne dajo nobenega glasu od sebe in pustijo čakati brez konca in kraja. Treba je pisati zopet in zopet, iskati in prositi posredovalcev v domovini, da se popirji z veliko težavo končno dobe. Pred nekaj tedni se je nekdo, — ker je njegova nevesta že v kratkem nekaj pričakovala ... da bi rešil svojo in njeno čast, potem ko je poldrugo leto zastoj čakal — hotel nalašč peljati od tu v Brežice po tiste popirje, — a ni mogel spraviti skupaj zadosti denarja. Medtem smo s težavo dognali, da njegovi popirji leže pri novem glavarstvu v Šmarju, a dobil jih še do danes ni in tako ga bo pričakovani dogodek prehitel

Dnevne novice.

— Rodbinske in draginske doklade državnih upokojencev. Z ozirom na članek, ki smo ga nedavno objavili v »Slovenec« o rodbinskih dokladah za otroke aktivnih državnih nameščenecv, smo prejeli od več državnih upokojencev vprašanja, če veljajo enaka določila glede otrok nad 16 let, ki se uče obrti, tudi pri upokojencih. Na to odgovorjamo: Člen 143 zakona o civilnih uradnikih in ostalih državnih uslužbencih (št. 299, Uradni list št. 86 iz l. 1923) določa: »Državnemu upokojencu pristoji doklada za otroke, ki je določena za aktivnega uslužbenca, in sicer ob istih pogojih, ki veljajo za aktivne uslužbenca.« Kdaj izgube otroci upokojencev pravice do rednih rodbinskih doklad, določa podobno člen 154, al. III. navedenega zakona. V bistvu so te določbe enake za upokojence kakor za aktivne državne uslužbence: polnoletnost; pri deklicah omožitev; pri rednem šolanju in kdor odlašuje redni rok pri vojski, prejemanje doklad do 23. leta starosti. To so glavne določila zakona glede rednih rodbinskih doklad. Tu je stvar povsem jasna. — Draginske doklade pa ureja »Uredba o draginskih dokladah državnih upokojencev«, ki jo je sprejel ministrski svet po predlogu finančnega ministra. (Glej št. 306 Uradn. lista št. 97 iz l. 1924.) — Ta ministrska naredba ena glede otrok, ki so dovršili 16. leto in se uče obrti, v členu 13. prav tiste določbe, kakor jih ima glede otrok aktivnih uslužbencev člen 10. tozadevne ministrske naredbe, o kateri smo pisali. Zato veljajo naša izvajanja tudi glede otrok upokojencev. — Stvar organizacij je sedaj, da si osvoje našo interpretacijo naredb za prve kot za druge. Čas je kar najbolj primeren, ker bo prihodnji deni zboroval uradniški kongres, ki naj bi se bavil tudi z vprašanjem rodbinskih draginskih doklad za otroke-obrne vaje, ki so popolnoma nepreskrbljeni in ki jih morajo vzdrževati roditelji, bodisi aktivni ali upokojeni. Mi stojimo slej kot prej na edino pravilnem stališču, da gre takim otrokom tudi draginska — ne samo redna rodbinska doklada — po dovršenem 16. letu vse dotlej, dokler nimajo po dokončani vaji dobi samostojnega zaslužka.

— Upokojitve. Upokojen je g. Karel Pikel, šolski upravitelj v Starem trgu pri Ložu. — Upokojeni so sledeči bivši častniki avstrijske armade: generalštabni podpolkovnik Rihard Skubec, konjeniški major Rudolf Polc, topniški stotnik Alb. Ravničar in stotnik avditor Aleks. Kranjc.

— Popusti državnih uradnikov. Osrednja komisija za izvrševanje uradniškega zakona je izrekla svoje mnenje, da se za službeno dobo, po kateri se določa dolgotrajnega dopusta, upošteva samo tista dejanska službena doba, ki služi za podlago pri določevanju stopnje osnovne plače.

— Talar za sodnike. Po novem zakonu o sodnikih bo za vse sodnike predpisan talar, kadarkoli vrše uradno službo. Talarje bo dobavila država; kako bodo ti talarji izdelani, bo predpisal minister za pravosodje.

— Mednarodna razstava za vodne moči in turizmo bo v Grenoblu na Francoskem od maja do oktobra t. l. Udeležiti se je tudi naša država in sta naš oddelek uredili ministrstvo za kmetijstvo in vode in ministrstvo trgovine in industrije. Predmeti, ki bodo razstavljeni, so že zbrani in se lahko ogledajo v dvorani novinarskega kluba v Belgradu, Kralja Milana ulica 43. Vstopnina se pobira v prid invalidov.

— Iz kroga poštinih uslužbencev. Na zadnjem običnem zboru poštinih, brzojavnih in telegrafnih nameščenecv v Ljubljani se je pikra kritika izrekla o službeni obleki in čevljih, ker so tako slabo napravljeni, da jih mnogi

sploh ne morejo rabiti. To se pa dogaja samo zato, ker dobavitelji obleke in čevljev ne mislijo na to, ali bodo obleke dobre in po meri izdelane, oziroma če bodo čevlji trpežni in močni. Njihova edina briga je, da prevzeto delo čim hitreje izvršijo, ker jim gre samo za nji lastni žep. Odločilni činitelji, ki imajo ta referat, bi morali vsekakor iz lastne iniciative skrbeti, da se ne napravi iz dobrega blaga škarta, ker se dela s tem državi in prizadetim škoda v dvojni meri: dobro blago se zmalži, oškodovana pa sta država in uslužbenec, ki ne more obleke nositi. Zato naj se v bodoče obleke in čevlji izdelujejo za vse uslužbence, kar jih je v področju ljubljanskega poštnega ravnanstva, v Ljubljani in sicer po meri izdelujejo. Da so navzoči odločno zahtevali, da se državnim trpinom že skoraj izplača razlika, je jasno ko beli dan. Po zagotovitvi bivšega finančnega ministra je bilo kritje za izplačilo razlike vendar na razpolago. Kritje je bilo preskrbljeno, ker je prejšnja vlada imela srce za državne nameščenice. — Po poročilu društvenega blagajničarja so znašali dohodki ljubljanskega odseka poštinih nameščenecv v računskem letu 1924 43.990 Din, izdatki pa 31.731 Din. Poleg inventarja obstoji društveno premoženje iz vlog pri denarnih zavodih in nominal 7 odstotnega državnega posojila v skupnem znesku 29.152 Din. V omenjenem poslovnem letu je društveno premoženje naraslo na 11.757 Din. Da izkazuje proračun tako lep uspeh, je pripisovati poštivalnosti društvenih članov, ki so izkazali organizaciji svojo hvaležnost ob priliki prevedbe po novem zakonu s prostovoljnimi prispevki. Ko je blagajnik pred šestimi leti prevzel društvene posle, je izkazovala blagajniška knjiga samo 475 Din, danes pa znaša društveno imetje nad 30.000 dinarjev, kar je vsekakor lep napredek društvenega gmotnega stanja.

— Zaplenjeni republikanski pirhi. »Hrvat« poroča, da je neki kmet prinesel na sejem v Virovitici košaro barvanih jajc z napisom: »Sretna uskra.« »Živila republika.« Policija je te pirhe zaplenila kot protidržavne. »Hrvat« dostavlja, da policiji ni bilo na veliki pitek toliko za republiko samo, kolikor za republikanske pirhe.

— Dober zaslužek se obeta ljudem, ki imajo solidne zveze z ameriškimi finančniki. Tak moč je n. pr. dr. Glanz v Zagrebu, ki se je ponudil osješkemu županu, da preskrbi mestni občini kredit v znesku 2 milijonov dolarjev pod pogojem, da dobi on sam 5 odstotno provizijo. Dr. Glanz je že preskrbel posojilo iz Amerike za mesto Niš pod istimi pogoji in je verjetno, da se mu bo posrečilo dobiti tudi posojilo za Osjek. Petodstotna provizija od dveh milijonov dolarjev znaša sto tisoč dolarjev ali 6 milijonov dinarjev.

— Smrt vsled opeklin. V Zagrebu si je ključavničarski pomočnik Slovenec Jožef Toman po nesreči zažgal s svečo obleko, ki je na njem zgorela. Toman se je tako močno opeknil, da je še isti dan umrl. — Triletni sinček Miloša Lazića v Krasnem dolu pri Mostarju si je pri ognjišču zažgal obleko. Ko se je mati vrnila, je našla otroka vsega ožganega in mrtvega.

— Vlom. Te dni je bilo vlomljeno v hišo graščaka Franca Galleta na Pokojišču. Tatovi so odnesli več posteljinega perila, odeje, obleke ter precej svinjine. Škoda znaša do 18.000 kron.

— Epidemije v Osjeku. V Osjeku se je začela nevarno širiti škrlatinka. Te dni pa so pripeljali v bolnišnico moža, ki je obolen na pegavcu. Za širjenje nalezljivih bolezni zvrčajo krivdo na mestni fizikat, ki je premalo energičen.

— Slepjarju je nasedel. Na zagrebškem kolodvoru se je v sredo kmetu Vidoviču iz Biskupca pridružil neznan možič in ga prosil, da naj gre z njim v mesto in mu naj pomaga nesti neke stvari iz neke trgovine, za kar mu bo dal 30 Din. Vidovič se je podal z njim. Pred vežo ga je počakal. Čez malo časa se neznanec vrne in ga prosil, da mu posodi 550 Din, ki mu manjkajo za plačilo blaga. Ker ni imel Vidovič drobiža, mu je dal tisočdinarski bankovec. Neznane pa se ni več vrnil. Vidovič ga je čakal od 2. do 7. zvečer, potem je pa zadevo javil policiji.

— Ugoden nakup vsakovrstnih oblačil lastnega izdelka v razni kakovosti za gospode, dečke in otroke Vam nudi edino Konefcijska tovarna Fran Derenda & Cie., Ljubljana. Prepričajte se o nizkih cenah ter si ogledite bogato zalogo na Erjavčevi cesti 2 (nasproti Dramskega gledališča v neposredni bližini Nunske cerkve). 2103

Iz štajerske.

Š Koroški večer v Mariboru je preložen na prihodnji petek 24. t. m.

Š Iz šolske službe. Za šolskega nadzornika mariborske oblasti je bil imenovan gosp. Matija Senekovič. Za okrajna nadzornika sta imenovana: Ivan Koropec za Maribor, Josip Gorup za Ptuj.

Š Promoviral je na graški univerzi za doktorja medicine Drago Chloupak iz Ljutomeru.

Š Avtomobilska nesreča. Iz Maribora poročajo, da je v pondeljek peljal šofer Peter Teblaj večjo družbo v okolico. V neki gostilni so se vsi napili. Šofer je na Ruški cesti zavo-

nil v brzofavni drog, vsled česar se je avto močno poškodoval. Potniki so se rešili s tem, da so pravočasno poskakali z avta. Šofer je avto pustil na kraju nesreče in brez sledu izginil.

Iz Primorske.

p Sumljiv dar slovenskemu učiteljstvu. Šolski oskrbnik za nove pokrajine Giuseppe Reina je izdal odlok, da se morejo učitelji, ki so vsposobljeni za poučevanje na »neitalijanskih« šolah, nastavitviti tudi na vseh italijanskih ljudskih šolah, ako položijo izpit iz italijanščine in se njihova sposobnost izkaže pri dvakratnem nadzorovanju. Objavljajoč ta odlok, slavi »Piccolo« velikodušnost italijanskih oblasti, ki hočejo odpreti drugonarodnemu učiteljstvu najširšo možnost napredovanja v šoli. Obenem naglašajo, da so zahteve italijanskih predpisov za vsposobljenost poučevanja na drugojezičnih šolah neprimeroma manjše nego so bile v avstrijskih predpisih; pri izpitu iz italijanščine se sploh ne zahteva družega, kakor da izpraševanec kolikor toliko gladko govori italijanski jezik. — Kdor pozna neomajno voljo Italijanov, da se nove pokrajine čim prej poitalijančijo, ne bo mogel verjeti, da je oblast izdala gornji odlok iz same skrbi za dobrobit slovenskega učiteljstva. Bolj verjetno je, da jo je pri tem vodil namen, da na lep način odtegne slovenski narodni manjšini še zadnje domače učiteljske moči in iz njenih šol iztrebi še zadnji narodni vpliv.

p Dr. France Veber v Trstu. Na povabilo društva »Prosveta« je te dni dospel v Trst ljubljanski vseučiliški profesor dr. Fr. Veber, ki priredi po tamkajšnjih prosvetnih društvih več predavanj.

p Smrtna kosa. V Podgradu je umrl posestnik Mihael Mikuletič, poglavar znane narodne družine in oče dr. Fortunata Mikuletiča, odvetnika v Ilirski Bistrici. — V Trstu je umrl znani narodni in kulturni delavec Jurij Klun, sin pok. mestnega svetovca.

p Bronasti drobiž po 5 in 10 centesimov starega kova bo Italija vzel iz prometa in bo po 30. juniju brez vrednosti. Zamenjujejo jih poštne in železniške uradi.

Danes ob 8. uri v »Unionu« KONCERT

MILANA JOVANOVIČA (gosli)
in DUŠANA JOVANOVIČA (klavir).

Vstopnice od 30 Din navzdol v Matični knjižarni.

Iz Ljubljane.

Ij Opozarjamo na X. prosvetni večer, ki se vrši drevi ob 8 v Ljudskem domu.

Ij Začasna izprememba uradnih ur pri blagajni glavne pošte v Ljubljani. Z današnjim dnem so se pričela pripravljala dela za adaptacijo nove avtomatične telefonske centrale v poslopju glavne pošte, ki bodo trajala nekaj dni. Zato bodo blagajna in njeni oddelki vse te dni od 12. ure naprej zaprti. Za stranke bo blagajna poslovala torej samo od 8. do 12., v popoldanskih urah pa naj gre občinstvo na filijalke, ki so na glavnem kolodvoru, na Sv. Jakoba trgu števil. 1, v Kopitarjevi ulici in na Zaloški cesti.

Ij Avtomobilni promet Ljubljana—St. Vid—tovarna Stora—Ježica—Vič. Poročajo nam, da namerava tovarna »Stora« raztegniti avtomobilni promet, ki je že vpeljan med Ljubljano in St. Vidom tudi še na druge prege. Kako potrebna in gospodarsko vtemeljena da je taka pripravna zveza Ljubljane z okolico, je razvidno že iz tega, da se je vozilo v prvih štirih mesecih med Ljubljano in St. Vidom 22.600 ljudi. — Občina Vič je spoznala v svojem interesu važnost in dalekosežnost nove zveze s središčem mesta in njeni zastopniki so z navdušenjem sprejeli načrt, ki ga jim je predložila Stora. Kakor čujemo se otvorita novi progi Ljubljana—Ježica in Ljubljana—Vič v petek, 1. majnika. Cene bodo, kakor na cesti Ljubljana—St. Vid tudi na novih dveh progah izredno nizke. Široki krogi našega mesta in njegove okolice bodo gotovo to novico sprejeli z velikim zadoščenjem.

Ij Slovensko planinsko društvo opozarja svoje člane na redni občni zbor, ki se vrši drevi ob 8 v salonu restavracije pri »Levut«, Gosposvetska cesta.

Ij Razstava vajeniških del v Ljubljani. Od 26. aprila do 4. maja se vrši na prostoru ljubljanskega velesejma prva razstava te vrste v Ljubljani, ki bo, kakor je razvidno iz dosedanjih predprijav, zelo dobro uspeša. To misel prireditve velike razstave vajeniških del je najiskrenejša za pozdraviti, vsaj bo veljkanskega pomena za povzdigo našega obrtništva in v širšem okvirju za celokupno naše narodno gospodarstvo. Razstava naj ne pokaže samo napredka našega obrtnega narajanja, ona naj mu vcepi tudi veselje do čim intenzivnejšega in popolnejšega dela. Obrtniški stan, ki je eden važnih faktorjev v gospodarstvu naj se pri nas še bolj izpopolni kot dosedaj in k temu bo gotovo pripomogla zasnovana razstava. Prireditve pa naj pokaže tudi tovarišem obrtnikom v južnih krajih naše države, kako smo že tu pri nas napredovali. Aranžma je v rokah obrtnikov, spretnih strokovnjakov, ki imajo dovolj organizatoričnega talenta, da se izvede prireditve v velikem štilu. Predvidene so za najboljše izdelke tudi

diplome in nagrade in kako bo veselje onih mladih mož - vajencev, ki bodo odlikovani. Razstava bo obsegala približno 1000 kvadratnih metrov razstavnega prostora v sejskih paviljonih K in L (dostop Lattermannov drevored). Paviljoni so v enotnem slogu okusno dekorirani. In kako raznovrstnost strok. Prijavljenih je nad 800 vajencev - razstavljalcev, ki zastopajo 51 obrti. Večina razstavljenih predmetov bo uporabljiva tudi za privatnike in bo naprodaj. Tako si bo zamoglo obisku - joče občinstvo kupiti na razstavi marsikateri komad, ki bo kot razstavni predmet in izdelan z veliko ljubeznijo, gotovo prvovrsten. Udeležba na razstavi je iz cele Slovenije, ravno tak naj bi bil obisk gledalcev iz cele Slovenije in preko njenih mej tudi iz južnih krajev naše države, kjer se je že v zadnjem času pokazalo zanimanje do prireditve. Ta svojevrstna razstava, ki bo zelo okusno in bogato opremljena, zasluži, da jo obišče v dnevih od 26. aprila do 4. maja vsak in pokaže s tem zanimanje, ki ga pač zasluži naše poštivalno obrtništvo.

Ij Narodni muzej bo s prihodnjo nedeljo (19. t. m.) zopet odprt za splošen, brezplačen poset vsako nedeljo od 10. do 12. ure dopoldne.

Ij Umrli so v Ljubljani: Frančiška Rabič, posestnica, 76 let. — Ivan Skapin, železniški delavec, 53 let. — Karel Hudovernig, trgovski volonter, 21 let. — Alojzija Šercov, krošnjarjeva hči, 1 leto. — Fran Bačar, sin sluga, 17 l. — Angela Kovač, posestnikova žena, 36 let. — Katarina Kramar, užitarica iz Šmarja. — Dragotin Wisjak, nadzornik varnostne straže v p., 51 let. — Julijana Šušteršič, hči delavca, 18 mesecev. — Marija Kunc, delavčeva žena, 78 let. — Dragica Kavčič, hči perice, 7 mesecev.

Ij Dobrim srcem! Revna in pridna deklica in fantič lepo prosita, da bi jima kaka dobra gospodična ali gospa oziroma gospod bil za birmanskega botra oz. botro. Dobrohotne ponudbe sprejema uprava »Slovenca«.

Ij Zatvoritev cestišča v Lattermannovem drevoredu. Vse od slavnostne otvoritve vajeniške razstave v nedeljo 26. aprila 1925 med 7. uro zjutraj in 6. zvečer zatvorjeno cestišče v Lattermannovem drevoredu med velesejskimi prostori proti Celovski cesti.

Ij Roparski napad. V sredo ob 8. zvečer je neznan mlad lopov za Bežigradom blizu mestnih hiš napadel uradnico Maro Terčkov, ki se je vračala domov. Iztrgal ji je ročno torbico, v kateri je bilo 110 Din gotovine, legitimacije, ključ, srebrna zapestnica in še nekaj malenkosti. Nato je mladi rokovanec zbežal proti Posavju.

Ij Nevarni vlomilci prijeti. Na veliko nedeljo zjutraj je ljubljanska policija prijela trojico nevarnih vlomilcev, ki so: Franc Jarc, brezposelni klepar, vodja družbe, klepar M. Razberger in čevljar Rudolf Virant. Vsi trije so šele okrog 20 let stari, a že večkrat predkaznovani radi tatvine. Zadnji njihov vlom je bil na velikonočno zjutraj v Možinovo gostilno v Florjanski ulici, kjer so ukradli 1500 Din. Na vesti imajo še več drugih vlomov iz zadnjega časa: vlom v bufet na Gradu, vlom v trgovino Krivic v Franciškanski ulici, v gostilno Olup na Starem trgu, v trafiklo Franciške Kveder na Poljanah, v pekarijo Špolar na Poljanah in najbrže še več drugih. Za nekaj časa bo Ljubljana pred temi tiči imela mir.

Ij Zahvala. Podpisani se o priliki svoje nezgode najiskreneje zahvaljujem vsemu delavstvu tovarne Pollak za velikodušen dar v znesku 376 Din in kličem: Bog plačaj! — Valand Alfonz.

Ij Zahvala. Vsem neznanim dobrotnikom, ki so mi darovali na mojo prošnjo v »Slovenec« obleko, izrekam tem potem najiskrenejšo zahvalo. Ivan Senekovič, invalid, Sv. Petra cesta 7.

Vse dame

ki bi si dale izgotoviti kostume in plašče iz angleškega, krasnega blaga od trdke

Drago Schwab — Ljubljana

bi hvalile izbornu, lepo in ceneno blago.

Prosvetna zveza.

Turisti in prijatelji planin se opozarjajo na X. prosvetni večer, ki se vrši danes ob 8 v Ljudskem domu. Na sporedu je predavanje: Naše gore. S pomočjo krasnih skioptičnih slik nas bo g. prof. Šarabon popeljal iz Kamnika v bajno Kamniško Bistrico. Od tamkaj pa na vrhove planin. Po Storičju bomo hoteli na prijazne Kofce. Preko Ljubela na Stol, Begunjsko in Golico. Nato bo sestop preko sv. Križa v Gorenjo savsko dolino do Belopeških jezer. Od vrha Mangarta bomo plezali na Razor, Jalorec, Križke pade do Aljažvega doma v Vratih. Od vseh strani si bomo ogledali očaka Triglava. Obiskali bomo bohinjske planine v najlepšem zimskem odelu — čarobni prelaz Hribarce — lepo dolino sedmerih jezer, Bogatin — Podrto goro. Preko Liscia bomo šli na Črno prst. — Bogat užitek nam torej nudi nocojšni prosvetni večer, ki je hkrati zadnji v tej sezoni. Za razvedrilo bo poskrbevala vrla godba Mladinskega doma. — Vstopnina: sedeži 3 Din, stojišče 2 Din. Rezervirani sedeži po 5 Din se dobe v predprodaji Prosvetne zveze na Miklošičevi cesti št. 7.

Peregrin.

Prosveta.

pr Svetovnoznana umetnika brata Milan (in Dušan Jovanović, ki koncertirata drevi ob 8. uri v Unionski dvorani sta si izbrala za svoj spored v Ljubljani večinoma skladbe, ki se doslej pri nas še niso izvajale. Na sporedu so zastopani češki, ruski, francoski, angleški ter španski in nemški avtorji s svojimi najlepšimi koncertnimi komadi. Svetovni sloves obeh umetnikov nam pa zagotavlja, da bodo vse te izbrane točke podane v tako dovršeni obliki, kakor jih le redkokdaj čujemo na kakem koncertu. Predprodaja vstopnic v Matični knjižarni.

pr Gledališča v Moskvi. V velikem teatru v Moskvi so vprizorili nedavno tega Majerbeerove »Hugenote« s tako razkošno in scenacijo kakor še nikoli. Nekaterim umetniškim krogom, ki imajo tudi političen vpliv, to razkošje ni bilo povšeči in delujejo baje sedaj na to, da se vodstvo gledališča spremeni. Gledališče pripravlja tudi vprizoritov Straussove »Salome« in Wagnerjeve »Walküre«. — Hudožestveni teater ima skušnjo za zgodovinsko dramo »Pugačevstvo«, Meierholdov teater pa za novo senzacijo dramo »Mandat«, čije predmet je vzlet iz sodobnega življenja onih krogov v Rusiji, ki se ne morejo spraviti z novim redom in z vlado sovjetov.

Narodno gledališče v Ljubljani.

DRAMA:

Začetek ob 20 zvečer.

Petek, 17. aprila: PEPELUH. — Red F.
Sobota, 18. aprila: LIZISTRATA. — Red A.
Nedelja, 19. aprila: VDOVA ROŠLINKA. — Izven.

Ponedeljek, 20. aprila: MISEL. — Red D.

OPERA:

Začetek ob pol 20 zvečer.

Petek, 17. aprila: zaprto.
Sobota, 18. aprila: BOHEME. Gostuje g. Maja de Strozzi. — Red B.
Nedelja, 19. aprila ob pol 20. uri zvečer CAVALIERIA RUSTICANA, V VODNJAKU. Ljudska predstava pri znižanih cenah. — Izven.
Ponedeljek, 20. aprila: zaprto.

Narodno gledališče v Mariboru.

Repertoar:

Petek, 17. aprila: zaprto.
Sobota, 18. aprila: PETERČEK. — Ab. B (kuponi).
Nedelja, 19. aprila: SMRTNA TARANTELA in KARAKTERNI PLESI. Baletni večer baletnega ensembela ljubljanske opere. Ljubljanski balet bo gostoval samo enkrat. Dvoje slik o vprizoritvi »Smrtne tarantele« na ljubljanskem odru je izstavljenih v oknih kavarn »Central« v Gosposki ulici. — Vstopnice se lahko že rezervirajo.
Ponedeljek, 20. aprila: Zaprto.

Iz katoliškega sveta.

Krščansko socialno gibanje v Italiji. Udruženje Azione Cattolica je sklenilo ustanoviti posebno organizacijo z namenom, čim aktivneje udeležiti socialni program na katoliški podlagi. S tem pa nočejo izpodrinuti drugih že obstoječih organizacij, temveč samo urediti študij socialnih razmer in ga prilagoditi današnjim zahtevam ter upostaviti pravila za izvajanje katoliških principov in urediti raznih težav, ki bi nastale po katerih koli okolnostih. To organizacijo vodi duhovnik Balducci. Prva demonstracija delavnosti nove organizacije bo socialni teden, ki se bo vršil septembra v Napolju in ki bo predvsem posvečen gospodarskim in socialnim problemom.

Ameriški katoličani in socialna vprašanja. Letno zborovanje katoliške socialne lige v Zedinjenih državah se bo vršilo meseca junija. Mesto zborovanja še ni določeno. Obrazloženje se bodo predvsem sledeča vprašanja: sprava in razsodišče, ženske v industriji, socialno zavarovanje.

Praktičen koledar je izdala neka katoliška banka v Kanadi. Pod dnevno številko postnih dni se nahaja v lahkem barvastem tisku slika ribe. Lep zgled za krščanske običaje v tej deželi!

Papeška znanstvena akademija. »Nuovi Lincei« je pred kratkim imela svoje zborovanje v Vatikanu pod predsedstvom o. Gianfranceschija, S. J. Med drugim je predložil akademiji o. Hagen prve tri zvezke prvega dela »Miscellanea Astronomica«, ki jih je izdala vatičanska zvezdarna. Giorgi je predložil akademiji svoje delo o Einsteinovi teoriji. Avtor je mnenja, da ne vede Einsteinova relativnost — nasprotno kot se je dosedaj mislilo — do zamenjave med časovnimi in prostornimi presledki, temveč nam daje absoluten geometrijski kriterij, da jih razločujemo. Razstoj med novo teorijo in med starimi torej ni tako velik, kot se je domnevalo.

Cerkev in novi ameriško-italijanski kabel. V Anziju poleg Rima so otvorili podmorski telegrafski kabel, ki veže Italijo s Severno Ameriko preko Bredozemskega morja in Malage in Azorov v Atlantiku. Ob tej pri-

liki je bil poslan po novem kablu kot eden prvih uradnih pozdravov telegram sv. očetu od kardinala Habesa, newyorškega škofa, v imenu ameriških katolikov. Kardinal Gasparri, državni tajnik Nj. Svetosti, je takoj odgovoril po istem potu, zahvaljujoč se v imenu sv. očetu za pozdrav.

V Montrealu v Kanadi gradijo na hribu Mont-Royal veličastno baziliko. Dolgost 110 metrov, širokost 64 metrov, sedežev 4400, razen tega še prostora za 9200 oseb. Enako gradijo v Portlandu (Oregon) v Zedinjenih državah novo katedralo. Dokončana bo letos za Božič in bo stala 225.000 dolarjev.

Misijski vestnik.

GROZOVITOSTI KITAJSKIH TOLOVAJEV.

Slovenski »Katoliški misijoni« so dobili s Kitajske sledeča poročila:

Belgijski misijonar ujetnik. Letos je bil 21. januarja ujet belgijski misijonar o. P. de Clippele, iz pokrajine Suaj-juan. Ko je v neki 8 milj od svojega prebivališča oddaljeni vasi odmaševal, se je vračal proti domu. Kar skočil nanj okoli 30 vojaški oblečenih mož in ga ujamejo. Tolovaji ga peljejo nazaj v vas, katero je bil zapustil, in mu izjavijo, da ga ne izpuste, dokler ne dobe zanj bogate odkupnine.

Cerkev in misijonska postaja napadeni. Pet dni pozneje so tolovaji napadli misijonsko cerkev in postajo v San-haju. Misijonar o. P. Ha, Kitajec, je bil zadnji trenutek opozorjen, da mu preti nevarnost in je spravil takoj na varno kitajske sestre in sirote iz sirotišnice. Komaj se mu je to posrečilo, se je še sam skril v kup sena, ki je bil slučajno na dvorišču

njegove postaje. Roparji so razbili vrata cerkve in stanovanja. Ko so tu vse izpraznili, so se podali v sirotišnico, od koder so odnesli veliko stvari, česar pa niso mogli odnesti, so pokončali. Ko so tolovaji odšli, je kitajski misijonar zbežal s sestrami in sirotami v To-seng.

Več sto hiš požganih. Istega dne so roparji razburili vso tisto okolico in napadli eno vas za drugo in vodili s seboj ujetega belgijskega misijonarja. Tako so si izbrali za svoje žrtve misijonarje, kristjane in cerkve. Dva tedna popreje so zažgali katoličanom v pokrajini Kujang-sien 110 hiš. Pustili jim niso niti tisto malo riža, ki so ga imeli za zimске mesece. Nato so oropali še dve cerkvi in počeli podobne grozovitosti v naselbini San-kaj. Katoličanom so čisto odkrito povedali, da kaznujejo prav katoličane zato, ker katoliška vera obsoja uboje in ropanje. Dne 26. januarja je pobegnilo mnogo dijakov iz Jung-seng-ju v Kvej-va, ker so se bali roparjev. Dospeli so v zelo žalostnem stanju, napravili so 40 milj peš in na osli, v hudem mrazu, brez hrane in počitka v dveh dneh. Nekaj sirot smo sprejeli v utrjeno cerkev v Habanoro.

Prejšnje grozovitosti. Tolovajski napadi v tej okolici se niso vršili samo letos. Približno pred enim letom je bil ujet in umrl grozne smrti o. Soenen v misijonu Suaj-juan. Tudi o. Praet je bil ujet in je kmalu nato, ko so ga izpustili, zaradi prestanih muk umrl. Hoteli so se polastiti tudi škofa, pa jim je ušel. Četa onih 30 mož, ki je ujela o. de Clippele, je, kakor videti, sama zase, včasih pa naraste njeno spremstvo tudi na 200 do 300 mož.

Po svetu.

skani zgolj v italijanskem jeziku. zgolj italijanski morajo biti vsi napisi itd. Marinetti je predložil je kongresu soglasno sprejel.

sv Pöhner smrtno ponesrečil. Bivši politični svetnik Pöhner je na veliko soboto na vožnji z avtomobilom smrtno ponesrečil: njegova žena in sin sta bila težko poškodovana. Pöhner je bil udeležen na Hitlerjevem puču in obsojen na večletno ječo. Pred kratkim so ga pogojno izpustili na svobodo.

sv Smrtna kosa. V benediktinskem samostanu v Admuntu je umrl p. Roman Schmidt, ki je veliko sodeloval v javnem življenju: dosegel je starost 61 let. — V Fürstenfeldu na Vzh. Stajerskem je umrl znan gospodarski strokovnjak, deželni poslanec itd. Jožef Sutter, star 88 let.

sv Admiral-novomašnik. Francoski admiral Malet, ki je bil mnogo let poveljnik pomorske postaje v Biseri, je bil te dni posvečen v mašnika. Z njim vred je prejel mašniško posvečenje neki bivši višji častnik-invalide, kasnejši odvetnik v Nancyju. Admiral Malet je imel v Tunisu velika posestva, ki jih je vsa podaril cerkvi.

sv Einstein v Argentini. Znan nemški učenjak Einstein, izumitelj takozvane relativitetne teorije je priredil nedavno tega vrsto predavanj o svoji teoriji v Buenos Airesu v Argentini. Naval k predavanjem je bil tako velik, da je morala skrbeti za red policija. Pri prvem predavanju so ga pozdravili tudi zastopniki argentinske vlade.

sv Največji podmornik na svetu. Seveda ga imajo Angleži. Stal je 842.000 funtov sterlingov in ima prostora za 121 pomorščakov. Pod vodo more voziti nepretrgoma po več dni. V par dneh nastopi vožnjo okoli sveta, da pokaže povsod napredek angleškega ladjedelništva. Moštvo je moralo pri-seči, da ne bo nikomur pravilo, kako je zgrajen.

sv Neuspeh romunsko-sovjetskih pogajanj. Pogajanja med Rusijo in Romunijo radi ureditve razmer ob meji na Dnestru niso uspela. Odposlanci sovjetov so predlagali, da naj poteka meja po sredi reke, kar Romuni niso hoteli sprejeti, ker je v reki precej otokov. Tudi predlog, da bi potekala po najnižje položeni črti v dolini Dnestra, so Romuni odbili. Vprašanje so predložili v razčiščenje centralni komisiji.

sv Obisk Poljakov v Pragi. Ob velikonočnih praznikih je obiskalo Prago 200 Poljakov, večinoma profesorji in učitelji. Čehi so goste, ki so jih posetili prav ob ugodnem zaključku trgovinskih pogajanj med Čehoslovaško in Poljsko, posebno ljubezljivo sprejeli. Poljski gostje so si ogledali vse znamenitosti mesta. Pred spomenikom slavnega Palackega je poljski profesor Kozlovsky povdaril zgodovinske prilike, v katerih so Poljaki in Čehi skupaj nastopali v obojestransko dobrobit. Veliko nedeljo popoldne so Poljaki položili venec na grob neznanega vojaka in potem prisostvovali slovesni sv. maši v starodavni tinski cerkvi, ki jo je daroval praški nadškof. Na banketu so sklenili, da se v namen udržitve in poglobitve medsebojnih odnosov ustanovi v Varšavi poljsko-češki klub po vzgledu češko-poljskega v Pragi.

sv Letni občni zbor sindikata češkoslovaških časnika je bil ob velikonočnih praznikih v Moravski Ostravi. Med drugim so sklenili, da preustroje sindikat v strokovno časniškarsko organizacijo, ki naj bi vse svoje

sile posvetila, da se čimbolj zasigura položaj časnikarjev v socialnem pogledu. Posvetovali so se tudi o tiskovnem zakonu. Sklenili so delovati na to, da se izda čimprej nov modernim zahtevam odgovarjajoč tiskovni zakon.

sv Strašen vihar v Sibiriji. V Sibiriji je zagrabil vihar 500 z zelenjavo naloženih voz in jih je razpršil na vse strani. Nekaj voznikov je izginilo brez sledu, 6 so jih dobili mrtvih, 36 težko ranjenih. Tudi 18 konj je bilo mrtvih. Del zelenjave je raztresel vihar po bližnjih vaseh.

sv Grozna sekta. V Voliniji na Ruskem sodijo sedaj pristaše neke sekte, ki pravi, da so največje zlo na svetu otroci. Ustanovitelj sekte Kalamaneuk pridiga, da ne bo zveličanstvi, ki ima otroke. Posledice hujškanja so strašne. Nekje oče je v hipni verski blaznosti sežgal štiri svoje otroke žive.

sv Število dijakov v Nemčiji. Pred vojsko je bilo število vseučilišnikov v Nemčiji 60 tisoč, po vojski je skočilo na 90.000, sedaj jih je 64.000; med njimi je 7000 žensk in 6000 inozemcev. Tehnike je obiskovalo pred vojsko 12.000 dijakov, sedaj jih je 24.000, žensk med njimi 400. Največja univerza je berlinska z 10.000 dijaki.

sv Boj za stanovanja v Rimu. V Rimu so ustanovili družbo za zgradbo stanovanj. Najemnik plača 25 odstotkov kupne cene, ostane pa v 23 obrokih, ki niso višji, kakor je navadna najemina. Kupec mora biti zavarovan v znesku 750 odstotne kupnine. Vsaka soba bo prišla na 13.000 lir. Če najemnik umre, je stanovanje ali hišica lastnina njegovih ljudi in jim ni treba nič več plačevati.

sv Volivna reforma v Romuniji. Iz vladnih krogov v Romuniji se doznava, da namerava vlada predložiti parlamentu v prvem njegovem zasedanju zakonski načrt za reformo volivnega reda za zbornice. Čim bi parlament novi zakon sprejel, bi vlada parlament razpustila in razpisala volitve.

sv Harmann obglavljen. Dne 15. t. m. kakor smo že poročali, so v Hannoveru odsekali glavo mnogokratnemu morilcu Harmannu, ki je bil 24krat obsojen na smrt. Ko so Harmanna na predvečer usmrtitve obvestili, da se naslednji dan izvrši nad njim smrtna obsodba, je ostal popolnoma miren ter je znova izjavil, da je smrt in zaničevanje v obliki meri zaslužil. Premolil je skoraj vso noč. Zjutraj so ga odvedli na dvorišče, kjer je bila postavljena giljotina. Razen uradnih oseb je bilo navzočih 40 hannoverskih meščanov, ki jih je sodišče povabilo, da se zadosti zakonu, ki zahteva, da se mora smrtna kazen javno izvršiti; drugim ljudem dostop ni bil dovoljen. Sodnik je Harmannu še enkrat predbral razsodbo, nakar je obsojenec prosil, če sme imeti kratek nagovor na navzoče. Prošnjo so mu odbili. Harmann je stopil tik pod giljotino, si sam slekel jopič in krvnikovim pomočnikom prijazno rekel: »Pazite, gospodje!« Ko je bil že sklonjen pod sekirico, je zaklical: »Na svidenje!« Zvon je zapel in morilčeva glava je odletela. Usmrčenje, ki je trajalo vsega skupaj tri minute, je izvršil krvnik Groebler. — Harmannov sokrivce Grans je kakor znano vložil prošnjo za pomilostenje, ki doslej še ni rešena.

sv Otvoritev hotela na Jungfrauju. V višini 3460 m na švicarski gori Jungfrau so predrti steno in napravili na steni hotel, tako da kar nekako v zraku visi. Do gori vodi železnica, postaja je na drugi strani, skozi predor prideš v hotel. Steno nad hotelom so nabrizgali z železobetonom, iz topov. Hotel ima prenočišč za 100 oseb. Vse je električno. Na velikonočno nedeljo so ga otvorili.

sv Japonske ženske za svoje pravice. Pred kratkim so bile galerije poslanske zbornice v Tokio zelo polne in pester. Prišlo je vse polno žensk, mladih in starejših, da prisostvujejo zborovanju. Deklice so razdeljevale poslanecem majhne listke in zastavice ter so jih prosile, naj se zavamejo za njih pravice. Obravnavali so namreč tri zakone, tiče se ženskih pravic na Japonskem. Prvi predlog zahteva za ženske volivno pravico, drugi odstranitev določb, da se ženske ne smejo udeleževati javnih zborovanj, tretji pa možnost ravno take šolske izobrazbe, kakor jo imajo moški. Ker je predloge stavila manjšina, jih seveda niso takoj sprejeli, a ženske so s svojo navzočnostjo glasno pričale, da so jim predlogi na sru.

sv Pomladitev pred 3500 leti. Egiptolog Breasted je dobil na zadnji strani slovitega Edvin Smithovega papira iz leta 1600 pr. Kr. last njujorškega zgodovinskega društva, članek z naslovom: Kako moremo spremeniti starega moža v dvajsetletnega. Vsled doslej neznanih strokovnih izrazov je prestava še nepopolna: gotovo pa je, da je en del članka spisal mazač, dočim je glavni del nad 4 metre dolge listine pisala druga roka in nam kaže precejšnjo znanje medicinskih načel o pravi zdravniški metodi. To ni nobeno mazaštvo. Avtor na primer dobro ve, da pride ohromitev na eni strani telesa od obolenosti možganov na drugi strani, da je centrala raznih delov telesa nastanjena v raznih delih možganov. To ve avtor v času, ko je bila Evropa še čisto barbarska, in kar vemo mi šele dva rodu. Listina je brez dvoma najvažnejši medicinski dokument iz Orienta.

sv Žrtve živali v Indiji. Leta 1924 je bilo v Indiji od strupenih kač in velikih zverih usmrčenih 18.980 ljudi. Najbolj so se odlikovale kače, s 17.120 žrtvami, zveri so jih raztrgale 1860, od teh polovico tigri. Ker tigre z

veliko vneemo zasledujejo, so iz večjega dela Indije že izginili. A ravno lovi zahtevajo največ žrtev, in sicer med gonjači, ki so pri lovu na tigre neobhodno potrebni.

sv Sovjetska armada. Sedem let je preteklo, odkar se je osnovala sovjetska armada. V začetku je štela poldrugi milijon mož, sedaj jih ima samo še pol milijona.

sv Nevarna igra. Da Dunaju se je po nesreči obesil 13leten deček Jožef Macher. Igral se je s svojo sestrico; pri tem je pritril pasjo vrstico na kljuko, napravil zanjko in vtaknil glavo vanjo. Tu se mu je izpodrsnilo, da je padel, vrstica se je zadržila in otrok je bil v nekaj hripih mrtev.

sv Mačke in miši. V občini Ornavasso v provinci Novara se je pojavilo letos silno veliko miši, ki so delale na polju ogromno škodo. Da se rešijo miše nadloge, so prebivalci spustili na polje toliko mačk, kolikor so jih mogli dobiti. Pred neverjetno množino miši pa so mačke junaško pobegnile.

sv Korajžna inženjerja. Švicarska inženjerja Hansel in Morf sta šla v pivovarno v Palermu, kjer sta nastavljena. Napadlo ju je šest oboroženih mož, najbrž, da ju oropajo. Zadeli pa niso na prava. Morf je iztrgal enemu napadalcu puško, Hansel je pa podrl dva tolovaža na tla. Hrup je privabil še druge ljudi, in napadalcu so zbežali.

Zanimivosti.

10.000 LET STARO MESTO.

V državi Nevada v Ameriki so odkopali staro mesto, 10 kilometrov dolgo, morda najstarejše na svetu. Starost cenijo na 5000 do 10.000 let. Dosedaj so odkopali okoli 20 hiš. Dobili so glinasto posodo najfinejšega izdelka, izgotovljeno še pred iznajdbo lončarskega kroga, nože iz kremenjaka, stare košare, osti za puščice, človeška okostja. Zraven okostij so posode s hrano, za potovanje v večnost. V nekem grobu so dobili otroka in psa skupaj pokopana.

LEPO DARILO ZA GOD.

M. Lefcourt, bogat mož v New Yorku, je podaril sinu za 13. rojstni dan hišo, ki jo bodo šele zgradili in ki bo imela 31 nadstropij. Deset milijonov dolarjev bo hiša stala, nesla bo pa na leto 200.000 dolarjev. Ta denar bo do polnoletnosti sina oskrboval oče sam.

TELEFON.

Na Angleškem je 1.250.000 naročnikov na telefon, od 1000 Angležev jih je naročnih 26. V Severni Ameriki pa pride na 1000 ljudi že 142 telefonskih naročnikov.

POKLON.

Slavni komponist Haydn se je v Londonu seznanil s prav tako slavno pevko Billington. Nekoč ga je prosila, naj ji pove svoje mnenje o Reynoldovi sliki; tam je bila naslikana kot sveta Cecilija, ki posluša petje angelov. Haydn je sliko dolgo časa gledal, nato je pa rekel: »Slika se resnici zelo približuje, ima pa vendar veliko napako.« — »Katero?« — »Slikar je Vas naslikal, kako poslušate angele. Moral bi bil pa naslikati angele, kako poslušajo Vas.«

BISERL.

V zalivu Manaar na severozahodu Ceylona od leta 1917. naprej niso smeli nabirati bisernic, ker je bila nevarnost, da popolnoma izginejo. Letos so pa spet začeli nabirati in je nastalo v kratkem času celo mesto tam.

Ljubezen in zlato.

Angleški spisal Jack London, prevel J. M.

»Ali živite tukaj kje?« je Daylight ponovil vprašanje.

»Ej, da. Kakih sto korakov od tod v grmovju imam majhno bajto, pa prijazen studenec, nekaj sadnega drevja, pa jagod. Tisti studenec je imeniten. Take vode še nikdar niste pili. Pojdite z menoj, da jo poskusite.«

Daylight je sledil vodeč konja za hitro stopajočim vnetim malim človekom skozi zeleni predor in se zneznada znašel na nekakem poseku, ako se tisto sme imenovati posek, kjer sta divja narava in človeško brskanje po zemlji nerazločljivo prešla drug v drugega. Prijeten je bil ta kotiček v gričevju, zavarovan po strmih stenah canonskega ustja. Tukaj je stalo nekaj velikih hrastov, ki so pričali o bogatejši zemlji. Pod hrasti je stala, skoraj pokopana pod njimi, surova, nepobeljena koča s široko verando, ki je s svojimi stoli in visečimi mrežnicami oznanjala, da jo rabi tudi za spalnico na prostem. Bistre Daylightove oči so pozorno motrile vse. Posek je bil nepravilen in je sledil kosom najboljše zemlje, in do vsakega sadnega drevesa in jagodnjega grma, celo do vsake zelenjave je imel napeljavno vodo. Mali namakalni kanalčki so bili vsepovsodi in po nekaterih je tekla voda.

Ferguson je željno zrl obiskovalcu v obraz, da bi opazil na njem znamenje odobravanja.

»Kaj pravite k temu?«

»Vsako drevo posebej vzgojeno in negovano,« se je zasmel Daylight, pa radost in zadoščenje, ki mu je vžgarelo v očeh, je zadovoljilo malega človeka.

»Ej, da veste, poznam vsako teh dreves, kakor da bi bili moji sinovi. Jaz sem jih vsadil, gojil, negoval, krmil in vzredil. Pojdite ogledat si studenec.«

»Prav prijazno žubori,« je dejal Daylight, ko si ga je ogledal in sta se obrnila proti hiši.

Notranjost ga je iznenadila. Ker je kahal v mahni prislonjeni kuhinji, je cela koča tvorila eno

1200 potapljačev ima vedno dosti dela. Vidi se, da je kratka doba prizanašanja školjkam prav dobro prišla in so si zelo opomogle. Zetev izborno, nekateri izvodi so veličanski.

ROCKEFELERJEV OBRAČUN.

Znani ameriški milijarder J. Rockefeller ml. je objavil poročilo, glasom katerega je razdelil tekem zadnjih pet let čez 18. milijonov dolarjev v prosvetne in ljudomile svrhe. Med drugim je dobila en milijon dolarjev glavica za obnovo reimske stolnice, en milijon mednarodna pomoč za stradalajoče evropske otroke, en milijon 600 tisoč po potresu uničena univerzitetna knjižnica v Tokiu in dva milijona zamorske šole ter univerze v južnih Zed. državah.

ODSTAVLJENI ANGEL.

Leningrajska komuna je sklenila preurediti tzv. Aleksandrov steber, spomenik zmage I. 1812. Predvsem bodo odstranjeni bronasti bas reliefi, delo znamenitega kiparja F. Tolstega. Stopl ostane gol, dokler ne bodo izdelane nove, revolucionjske podobe. Kip angela na vrhu stebra pa se nadomesti z rdečim vojakom nadnaravne velikosti.

V SAMOTI OCEANA.

Daleč proč od suhe zemlje leži v Atlantskem oceanu osameljeni otoček Tristan da Cunha (izg. Kunja), 2400 km od Kapskega mesta. Neki angleški misijonar je prišel sedaj s tega otoka domov in pripoveduje, da je bila ladja, s katero se je pripeljal, edina, ki je v zadnjih dveh letih pristajala ob otoku. Na otoku živi 140 belih kolonistov, rodbinskih imen je samo troje. Pri neki ladijski katastrofi se je ponesrečilo veliko število moških in obstoji prebivalstvo sedaj iz dveh tretjin žensk in ene same tretjine moških.

IZKOPANINE.

Povsod po svetu se vršijo izkopavanja in vsak dan nam kaj novega prinese. V mestu Elevis pri Atenah so izkopali čudovit kip mlade deklice; v mestu Tunis so kopali temelj za novo gimnazijo na starem rimskem pokopališču in so odgredli v globini sedmih metrov mozaik izredne vrednosti; dobili so sledove ceste v starem mestu Hadrumetu; okolica piramid je najdišče najlepših in zgodovinsko znamenitih izkopanin itd.

PROFESOR NOVODOBNIK ORDINIRA.

Profesorju in doktorju Novodobniku se danes ni dobro godilo. Kot najslavnejšega zdravnika Evrope so ga povabili za popoldne v arabsko mesto Mekko, da govori sam o novem načinu zdravljenja revmatizma s toplimi obkladki. A niti za teh par ur, ki bi jih porabil za vožnjo tja in nazaj ter za predavanje, ni imel časa. Kajti vsak drugi ponedeljek v mesecu mora ordinirati, tako pravi pogodba, sklenjena z akcijsko družbo A. B. Zato je bil danes precej slabe volje. Ob ordinacijski mizi je sedel; njemu nasproti pa ob brezžičnem telefonu tajnica in telefonistinja, čakajoč, kdaj se bo začela ordinacijska ura.

»Začnimo!«, je rekel. »Kdo pride prvi na vrsto?«

»Gospa Rak.« — »Dobro. Naredite jo vidno, ker jo moram tudi videti.« Ordinacija se je pričela. »Torej, bolečine imate? Pa ne veste dobro, ali na oprsni mreni ali pod njo. No, ja! Svojega telesa ne poznate; ga tudi treba ni, saj smo za to mi zdravniki tukaj. Ne slišim Vas dobro, pritisnite malo na gumb. Tako! Sedaj Vas vidim in slišim.

Z žarki Vas bom pregledal. Preveč imate obojev, žarki ne morejo skozi, denite jih proč. Dobro, sedaj vidim in vem vse. Je že dobro! Gospodična Vam bo takoj povedala, kaj morate napraviti. Z Bogom!« — »Gospodična, dajte ji zdravilo, ki ima številko 517, in povejte ji, kako naj ga rabi. Malo postarna je, pa bo že šlo.«

»Naprejš!« Druga bolnica pride na vrsto. Novodobnik reče tajnici: »Poglejte no, kako je našminkana. No, na to sem pa radoveden.« Daljnovidni aparat deluje in zdravnik začne. »Torej, bolečine čutite! Bolj zadaj. Dobro, že vidim, prav dobro. O, to je pa zelo zamotana stvar. Leva ledvica je na desni, desna na levi. Seveda Vas mora to boleti. Kaj bova naredila? Hm, že vem! Zamenjala ju bova. Kdaj? Tako, se razume. Samo škarje in nož položite poleg sebe, operiral Vas bom iz daljave. Poznamo to, poznamo; dolgo časa je vojna mornarica skrivala novo najdbo, sedaj pa vemo vse. Če bo bolelo? Nič, prav nič. Narkotiziral Vas bom. Kaj je to za nas, če ste samo 500 kilometrov proč. No, vidite, nič niste čutili. Je že končano. Še kri Vam bom ustavil. Dobro, dobro! Pozdravite gospoda soproga! Z Bogom!« In tako dalje.

Kaj imava še? Aha, članek za časopis! Zvežite me z uredništvom; bo ja zadovoljen, saj sem ves teden študiral o novodobnem napredku medicine!« — »Klanjam se, gospod urednik! Prav nekaj malega Vam bom povedal, nisem prav nič pripravljen! Je težko, če moram na vprašanje takoj odgovoriti — prej je pa rekel, da je ves teden študiral —. Tehniških novosti ne bom našteval, so že itak splošno znane. Ne smemo pa pozabiti, da je naše stoletje prvo, ki je začelo poslušati glas krvi. Natančno vemo, kako kri utripa, vsak trenutek lahko imenujemo številko, ki nam vse pove. Na podlagi nove iznajdbe smo ustanovili zdravniško posredovalnico za zakon in dobimo po utripalnih krvi za vsako žensko tudi pripravljeno moža. To je pravi blagoslov za človeštvo. Vrhutega se mi je posrečilo, da... za vruga vendar, telefon je spet prekinjen in moram poslušati volilni govor kandidata za predsedniško mesto v republiki Liberiji. To se pred sto leti ni moglo pripetiti. Preneumno!«

Angleška gosposka zbornica.

Angleški parlamentarizem pozna že od nekdaj dve zakonodajni skupini, pravi parlament (»house of commons«) in pa zbornico lordov ali gosposko zbornico (»house of lords«). Člane parlamenta volijo, člani gosposke zbornice pa svoje članstvo podedujejo ali pa jih imenuje kralj na predlog vlade. Višja anglikanska duhovščina ima v gosposki zbornici virilne glasove.

Angleška gosposka zbornica šteje danes okoli 730 članov. Ti se dele na sledeče skupine:

a) 26 škofov anglikanske cerkve. Glavno vlogo igrata med temi nadškofa kanterbury-ski in jorški. Katoliški cerkveni dostojanstveniki ali drugih ver v gosposki zbornici niso zastopani.

b) Ogromno večino članov gosposke zbornice tvorijo plemiči. To so potomci najstarejših angleških plemenitaških rodbin. Niso pa vsi plemiči člani gosposke zbornice, ampak samo načelniki družin. Sinovi in vnuki pridejo na vrsto še-

le po smrti svojega prednika. Po stopinjah se dele plemiči na več vrst in sicer:

1. Vojvode (duc, »djuk«), ki jih je v gosposki zbornici 29. Prvi vojvodski naslov v Angliji so dobili vojvode Cornwallis pred 600 leti. Prvorojeni sin vojvodskih rodbin ima naslov marki, prvorojeni vnuk pa grofovski naslov.

2. Vojvodom slede po dostojanstvu markiji. V gosposki zbornici jih je 40. Prvorojeni sin ima naslov grof (»earl«), prvorojeni vnuk pa »viscount«.

3. Grofov (»earl«, erl) šteje gosposka zbornica 166. Ta naslov je najstarejši angleški plemiški naslov.

4. Četrta plemiška stopnja so viskonti (»viscount«). V gosposki zbornici jih je 76. Med te pa ne štejejo prvorojeni sinovi markije, kakor tudi med markije ne štejejo prvorojeni sinovi vojvod, ki imajo svoje naslove le začasno, dokler ne umre njihov prednik, za katerim podedujejo tudi njegov višji naslov, ampak oni viskonti, ki niso sinovi višjih plemenitašev.

5. Najnižja plemiška stopnja so baroni, ki jih je v angleški gosposki zbornici 344.

Poleg dednih članov sede v gosposki zbornici tudi imenovani člani, zlasti takozvani »lordje-pravniki«. Gosposka zbornica je namreč tudi najvišja sodna inštanca in potrebuje zato gotovo število pravnikov, ki pa sede oddeljeno od plemičev.

Naznanila.

Podružnica S. L. D. za Gorenjsko sklicuje po sklepu rednega obnega zbora izredni občni zbor za nedeljo, 26. aprila t. l., ob 14. v Kranju, gostilna Peterček, kojega naloga je predvsem izvoliti nov odbor po spreminjenih pravilih na triletno poslovno dobo. Člani se opozarjajo na § 16. podr. pravil glede sklepčnosti. Po obnem zboru se vrši istotam za podružnični okrog smotra psov, na kar se predvsem opozarjajo imetniki in ljubitelji lovskih psov. Lovci zelene Gorenjske, pridimo vsi k skupni besedi; pokažimo pa tudi smisel za gojenje lovskih psov in častno prisostvujmo smotri.

Turistika in sport.

Kolesarsko in motociklistično društvo »Sava« v Ljubljani uljudno sporoča gg. članom, da se vrši širša odborova seja v nedeljo, dne 19. t. m. ob 9 dopoldne v gostilni Kavčič, Privoz 4. Tem potom se vsi gg. člani in članice vabijo k gotovi udeležbi. Popoldne ob pol 2 kratek izlet ob lepem vremenu. Zbirališče na Sv. Jakoba trgu.

Meteorologično poročilo.

Ljubljana 306 m n. m. viš.

Normalna barometerska višina 736 mm.

Čas opazovanja	Barometar v mm	Termometer v C	Padavni ditoron v C	Nebo, vetrovi	Povprečna v mm
15./4. 21 h	736.7	12.7	1.4	d. obl. z	
16./4. 7 h	734.5	11.0	1.3	oblač. jz	
16./4. 14 h	731.3	14.6	1.1	dež. jz	

prav tukaj? Kaj vas je nagnilo, da ste prišli semkaj? Kako ste živeli, preden ste prišli sem? Dajte, pojasnite mi vse to.«

Ferguson je bil videti očito zadovoljen ob teh vprašanjih.

»Najprvo,« je pričel, »so me nagnili zdravniki, ki so bili izgubili vsako upanje zame. V najboljšem slučaju, so dejali, imam še nekoliko mesecev življenja pred seboj in še to, če grem v sanatorij, pa na potovanje po Evropi in še na Hawajske otoke. Poskušali so z elektriko, forsirano hrano, postom. Poskusil sem vse, kar je bilo le mogoče. Z računi so mi praznili žep, jaz pa sem bil vedno slabši. Moji križi so bili dvojni: že po rojstvu sem bil jako šibak, in potem sem živel prav nenaravno — preveč dela in napora, odgovornosti. Bil sem glavni urednik lista Times-Tribune —.«

Daylightu je malone zastala sapa, kajti Times Tribuna je bila že od nekdaj največji in najplivnejši časnik v San Franciscu.

»A nisem bil kos naporom. Trpelo je telo in duh. Ojačati sem ga moral z visko; to mi pa zopet ni dobro delo, kakor ni življenje po klubih in hotelih godilo mojemu želodcu in ostalemu telesu. Vidite, v tem sem bolehal; živel sem docela napačno.«

Zmignil je z ramo in potegnil pipo.

»Ko so zdravniki izgubili vsako upanje z menoj, sem se odrekel vsem svojim zadevam in popustil zdravniku. To se je zgodilo pred petnajstimi leti. Ko sem bil še fant, sem bil v nekih počitnicah na lovu tod okrog, in ko sem bil čisto na koncu vsled bolezni, se me je polotilo neko hrepenenje, da bi se vrnil na deželo. Zapustil sem vse, popolnoma vse in se nastanil v tej Dolini meseca — tako se namreč glasi indijansko ime za dolino Sonoma. Prvo leto sem stanoval v sedaj prislonjeni kuhinji, nato pa sem si zgradil kočo in poslal po svoje knjige. Poprej mi je bilo povsem neznano, kaj je sreča, kaj zdravje. Sedaj me pa pogledite in povejte, ako morete, da jih zgledam sedemindesetdeset.«

»Dejal bi, da niti en dan več kot štirideset,« je priznal Daylight.

Ali ste poravnali naročnino za 'Slovence'?

Gospodarstvo.

Slovenska trgovina na svetovnem poprišču v Južni Ameriki.

Iz Buenos Airesov, južnoameriške metropole in glavnega mesta republike Argentine, smo prejeli sledečo zanimivo narodno-gospodarsko vest:

Dne 6. marca je prispel iz Genove v Buenos Aires gosp. Aleksander Knez, sin predsednika trgovske zbornice v Ljubljani. Gosp. Aleksander Knez, ki je ravnatelj družbe »Gliva« v Ljubljani, največje izvozne tvrdke gob v Jugoslaviji, prihaja v Argentino s svrhu navezanja trgovskih stikov med Slovenijo in Argentino. Njegov namen tu v Argentini je bil v celoti dosežen in sedaj je odpotoval gosp. Knez v Valparaiso, da obišče južnoameriške republike Chile, Bolivija in Peru, koje leže na pacifiški obali južnoameriškega kontinenta. Po dovršenem obisku imenovanih držav se poda g. Knez v republike Uruguay, Paraguay in Brazilija ter se namerava v juniju zopet povrniti v staro domovino. Zelo razveseljuje dejstvo, da je g. Knez poveril zastopstvo »Gliva« za republiko Argentino in Uruguay aglini slovenski tvrdki v Buenos Airesih. Seveda začetek posebno pri gobah bo silno težaven. Južnoameriški gobji trg je bil ohlavljen doslej po Italijanih in stalo bo mnogo truda jim konkurirati v cenah in kakovosti. Italijani so južnoameriškega konzumenta navadili, da smatra kot prvostupne gobe one, koje so v suhem stanju kar najbolj bele, argentinski konzument je to sprejel kot normo, ker mu ta norma silno prija, spričo dejstva, da je pri Argentincu zunanost vse, da je Argentinec človek, ki bolj je z očmi kot z ušmi. V resnici pa ne stoji, da bi bile bele gobe v suhem stanju predstavnice najbolje kakovosti. Gobe, ki v suhem stanju pobelijo, značijo, da imajo v sebi mnogo celuloznih (torej lesu podobnih) snovi, kar okusu nikakor ne prija. Najboljše vrste goba je in ostane globanja, katera je v suhem stanju vedno rjava. Deloma dosežajo Italijani belo barvo suhih gob s sušenjem na soncu, pri čemur pa trpi ogromno aroma. Sušenje na soncu je pa v Sloveniji večkrat onemogočeno vsled deževnih jeseni. Resumé je torej tale: Na prosti pogled bi bila italijanska goba superiorna, v resnici pa je naša slovenska goba vsled svoje arome in mesenosti in sočnosti boljše. Trajalo bo vsekakor kakšno leto, da se utegne južnoameriški konzument prepričati o teh svojstvih. Za prve čase se bo mogla slovenska goba placirati na južnoameriških trgih samo na ta način, da se jo ponuja za nižjo ceno kot je italijanska, kar bo prve čase značilo znatne žrtve. Čim pa bo južnoameriški trg enkrat pridobljen za naše slovenske gobe, bo rekompensacija velika, ker konzum na gobah v južni Ameriki je ogromen, tako n. pr. je samo republika Argentina leta 1924. importirala iz Evrope okrog 200 tisoč kg suhih gob.

Gosp. Knez snuje tudi druge trgovske stike kakor les, leseni izdelki itd. z Južno Ameriko, kojih detajli pa še niso godni za javnost. Gre pa vsekakor za velikopotezne načrte, koji, čim se uresničijo, bodo dali mnogo zaposlenja slovenski trgovini in industriji.

Francosko finančno gospodarstvo.

Herriotovo vladno niso zrušili napori nacionalnega bloka, pač pa finančni položaj Francije, do katerega je prišlo le radi posojilske politike prejšnjih vlad nacionalnega bloka.

Ko je postajalo vedno bolj jasno, da deficit v francoskem proračunu ne bo pokrila Nemčija, je finančna politika nacionalnega bloka šla za tem, da si za kritje deficitov najema vedno nova posojila. Ravno sedaj (pomlad 1925) pa je pokazala potreba odplačevanja dolgov. V letih 1914—1918 je dosegel deficit v francoskih finančnih 145 milijard frankov, kar je bilo vse krito samo s posojili. Povojna leta francoskega finančnega gospodarstva so karakterizirana z napori za obnovitev porušeni severno-francoskih pokrajin. Deficit je dosegel v letu 1919 rekordno višino 42,6 milijarde frankov. Od tega časa so začeli dohodki naraščati, izdatki padati, tako da je bil deficit vsako leto manjši in padel v letu 1924. na 9 milijard frankov. Skupaj je v letih 1919—1924. bil deficit nad 160 milijard frankov.

Šele v letu 1924. so se začeli resni poskusi sanirati tudi finančni sistem, kar pa še v letu 1925. ni zaključeno. Letos ho dohila Francija od Nemčije 1,7 milijarde frankov, veliko več bi pa rabila za obresti svojih dolgov. Ta malenkostna postavka ne bo pripomogla k pokritju velikih stroškov. Proračun je pravzaprav v ravnotežju, toda vprašanje je: kaj bo z dolgi? Letos zapade okoli 23 milijard frankov dolgov, katere bo zopet treba podaljšati. Za zunanji dolg bo treba letos 664 milijonov zlatih frankov. Če bo šlo vse po sreči, bo letos francoski proračun uravnotežen. Kako težaven je finančni položaj, kažejo nameni tudi za Francijo napraviti nekaj Dawesov načrt. Toda to je še vse v povojih. Prvi korak za sanacijo predstavlja zvišanje koningenta bankovcev od 41 na 45 milijard frankov in višine, do katere se sme država pri »Banque de France« zadolžiti, od 22 na 25 milijard frankov.

g Obrestovanje pri denarnih zavodih v Sloveniji. Od 1. aprila 1925. se obrestujejo pri denarnih zavodih vloge na tekoči račun a) s vista maksimalno s 7% na leto, b) vloge, vezane najmanj na en mesec ali odpovedljive na dva meseca 11%, vezane ali odpovedljive na tri meseca, pa 12%. Inozemske vloge se obrestujejo po posebnem dogovoru. Vloge na krajšo nego enomesečno odpoved se smatrajo za vloge a vista. — Vloge na knjižice in blagajniška nakazila se obrestujejo: a vista maksimalno s 5—7%, na enomesečno odpoved z 8%, na dvomesečno odpoved 9% in na trimesečno odpoved z 10%.

g Sejem in razstava v Vrhu (Banat). Od 11. do 22. oktobra letos se vrši v Vrhu poljedelska razstava in sejem raznovrstnih proizvodov, za kar so že postavljeni paviljoni.

g Stanje posevkov v drugi polovici meseca marca 1925. Po izkazu ministrstva za poljedelstvo in vode se v celi državi po-

voljno razvijajo. Splošno stanje je med dobrim in zelo dobrim. Tudi v mariborski in ljubljanski oblasti je stanje posevkov med dobrim in zelo dobrim. Vlažno vreme je delovalo proti poljskim mišim, ki so se tudi pojavile v Sloveniji. Vreme je bilo izpremenljivo. Povsod po celi državi je bil dež s snegom. Slabo je to delovalo na sadje. Stanje živine je v celi državi dobro.

g Revizija kreditov Narodne banke. Kakor lani tako tudi letos Narodna banka revidira kredite, ki jih je dosedaj podelila v filijalah: Vel. Bečkerek, Vršac in Pančevo, kjer so začeli z revizijo, je bilo reduciranih kreditov v znesku 4 milijonov dinarjev. Sedaj so na vrsti Zagreb, Ljubljana, Varaždin, Maribor etc.

g Jesip Butorac, Diončarsko društvo. V založbi Jugoslovanskega Lloydja je izšla knjiga Josipa Butorca o »Diončarski družbi«. Pisatelj je podal v knjigi vsestransko sliko diončarske družbe. Knjigo pošilja uprava Jugosl. Lloydja, Zagreb, Marovska ul. 21. za ceno 60 Din.

g Mednarodna trgovska zbornica. V juniju t. l. se vrši, kakor smo že poročali konferenca mednarodne trgovske zbornice na kateri bo zastopanih čez 40 držav, med njimi tudi naša. Same severoameriške Združene države bodo poslale na to konferenco okoli 200 delegatov. Razprava problemov na tej konferenci bo tudi, kakor mislijo Amerikanci, političnega značaja. Na konferenci bo izdelan tudi nekaj Dawesov načrt za Francijo in Italijo t. j. ureditev vprašanja mednarodnih dolgov, pri katerem je v veliki meri zainteresirana tudi naša država. Nadalje se bo konferenca bavila med drugim tudi z vprašanjem dvojne obdavčitve, izdatenja konkurznih zakonov, reforma kolektarja mednarodnega zračnega prometa in železniškega prometa. Konferenci bo predloženo obširno poročilo o svetovnogospodarskem položaju, na podlagi katerega se bo gotovo razvila važna diskusija.

g Donavsko-savsko-jadranska železnica. Na podlagi rimskega akorda je ta družba po 1. jan. 1923. izdelala otvoritveno bilanco v zlatih frankih in znižala nominalno delnico od 200 fr. frankov na 40 zl. frankov. Za leto 1923. je bila izkazana izguba 358.000 zl. frankov. Za lansko leto bo bilanca najbrže izkazovala dobiček, vendar družba ne bo razdeljevala dividend. Akcijski kapital družbe je 29.12 milijona zlatih frankov. Najemina držav znaša v l. 1923. ca. 22 milijonov zlatih frankov.

g Angleške finance. Proračunsko leto konča v Angliji 31. marca. Računski zaključek za leto 1924-1925. izkazuje dohodkov 799.435.600 funtov šterlingov, izdatkov pa 795.776.700 funtov, torej suficit v znesku 3.658.900 funtov (1923-1924. pa 48.329.100 funtov). Za odplačilo in obrestovanje državnih dolgov je bilo izdanih v preteklem proračunskem letu 397 milijonov funtov šterlingov.

Borze.

Dne 16. aprila 1925.

DENAR.

Zagreb. Italija 2.5325—2.5625 (2.5270—2.5570), London 296—298 (295.10—298.10), Newyork 61.45—62.45 (61.34—62.39), Pariz 3.1880—3.2380 (3.1710—3.2210), Praga 1.83—1.85 (1.825—1.855), Dunaj 8.65—8.85 (8.64—8.84), Curih 11.95—12.05 (11.925—12.025).

Curih. Belgrad 8.40 (8.3750), Budimpešta 0.007275 (0.0072), Berlin 1.2320 (1.2330), Italija 21.2250 (21.20), London 24.7650 (24.77), Newyork 517.30 (517.70), Pariz 26.80 (26.50), Praga 15.35 (15.35), Dunaj 72.85 (72.90), Bukarešt 2.3250 (2.30), Sofija 3.7750 (3.7750).

Dunaj. Devize: Belgrad 11.43, Budimpešta —, Kodanj 139.20, London 33.96, Milan 29.10, Newyork 709.35, Pariz 36.77, Varšava 136.20. — Valute: dolarji 708, angleški funt 36.55, lira 29, dinar 11.39, češkoslovaška krona 21.005.

Praga. Devize: Lira 138.625, Zagreb 54.50, Pariz 175.355, London 161.80, Newyork 33.80.

VREDNOSTNI PAPIRJI.

Ljubljana. 7% investicijsko posojilo iz leta 1921. 62.50 (blago), 2 1/2% državna renta za vojno škodo 159—160.50, Celjska posojilnica, Celje 210—212, Ljubljanska kreditna banka, Ljubljana 217 (denar), Merkantilna banka, Kočevje 110—110 (zaklj. 110), Prva hrvaški štedionica, Zagreb 825—830, Kreditni zavod za trg. in ind., Ljubljana 190—200, Strojne tovarne in livarne, Ljubljana 133 (blago), Trbovelj. premogokopna družba, tu 390—405, Združene papirnice Vevče 100—107, Nihag, d. d. za ind. i trg. drvom, Zagreb 50 (blago), Stavbna družba, Ljubljana 265—280.

Zagreb. Hrvatska eskomptna banka, Zagreb 105, Hrv. slav. zem. hip. banka Zagreb 59.50—60.50, Jugoslavenska banka, Zagreb 98—100, Ljubljanska kreditna banka, tu 217, Prva hrvaška štedionica, Zagreb 830, Slavonska banka, d. d. Zagreb 70, Diončarsko društvo za eksploatacijo drva, Zagreb 36—42, Hrv. slav. d. d. za industriju šečera, Osijek 650, Guttman 440, Slavonija 54—55, Trboveljska premogokopna družba, tu 395, Vojna odškodnina 158—160, 7% drž. inv. posojilo 62.63, Združene papirnice Vevče 100—110.

Dunaj. Zivnostenska banka 843.5, Alpine 380.5, Greinitz 138.5, Kranjska industrijska družba —, Trboveljska družba 44.7, Leykam 12.2, Jugoslovanska banka 0.65, Mundus 85, Slavex 16.6, Slavonija 6.0.

BLAGO.

Ljubljana. Les: Jelovi hlodi od 25 cm prem. naprej, 4 m dolž., fko nakl. postaja 250 (denar), škorje, 12, 13 mm, 4 m dolž., paral., monte, fko meja 650 (denar), jagnedovi plohi, 2 do 4 m dolž., 50 do 100 mm, media 30 cm, fko meja 650 (blago), cerovi krliji, od 2 m dolž., od 25 cm prem. naprej, fko nakl. postaja, 7 vag. 18—18 (zaklj. 18). — Zito in poljski pridelki: Pšenica avstralska, par. Postojna 450 (blago), otrobi pšenični, debeli, par. Ljubljana 200—225, otrobi pšenični, drobni, fko Ljubljana 195 (blago), koruza zobata, fko Ljubljana 220 (blago), koruza medjimurska, par. Ljubljana 236 (blago), krompir jedilni, rumeni, fko Špilje tranz. 130 (denar), bučne peške, neresetane, rinfusa, fko nakladalna postaja 560 (blago), fižol mandolon, fko Ljubljana 310 (denar).

Novi Sad. Koruza za maj-junij 197.50, za maj 187.50. Z ostalimi vrstami žita ni bilo nobenega prometa. Položaj je nestalen.

Poizvedovanja.

Pozabljen denar. Neka gospodična je pri plačevanju blaga v trgovini Zibert, Prešernova ulica 38, pozabila manjšo svoto denarja. Dobi ga istotam.

Speciaina mehanična delavnica za popravo pisalnih, računskih in drugih strojev **LUDOVIK BARAGA** Ljubljana, Solenburgova ulica št. 6/1 Telefon št. 950

MALI OGLASI

Vsaka drobna vrstica Din 1'50 ali vsaka beseda 50 par. Najmanjši 5 Din. Oglasi nad devet vrstic se računajo više. Za odgovor znakol

INVALID

možen več instrumentov, daje pouk; sprejme tudi vodstvo godbe na lok ali pihala. — Ponudbe pod šifro »Godba« na upravo lista.

SODAR, dobro izurjen, išče službo, tudi s lastnim orodjem. Naslov se izve v upravi »Slovenca« pod št. 2494.

Kleparski in instalcijski vajenec se sprejme za takoj pri R. JAKELI, Slovenjgradec. Biti mora močan, priden, pošten in najmanj 15 let star. — Želničarji imajo prednost.

SPREJME SE

služkinja

za vsa hišna dela, ki zna tudi kuhati in sobe biksati. — Poizve se v trgovini ZIBERT v Prešernovi ulici, od 9—12. dop. in od 3—6. pop.

»PROBUDA« gradb. podjetje

sprejme v delo štiri dobre tesarje. ve: Krekov trg št. 10, I. nadst. 2512

PRAKTIKANTINJA

tudi začetnica, se sprejme pri tehniškem trgov. podjetju. Pogoji: perfektna stenografija in korespondenčna v slovenskem ali hrvaškem in nemškem jeziku. Nastop lahko takoj. — Ponudbe pod »Praktikantinja« na upravo lista. 2476

Mizarski STOL

in malo rabljen skobelnik proda za 500 Din Blaž Štrajher — Zimovce, p. Trojane.

Ovčja volna

oprana živa. Živa umazana in mrtva je v večji množini za dobiti. — Ponudbe: Josip RENKO ml., Sevnica o. Savi.

MODRA GALICA
Zveplo, rafila in vsa umazana gnojila
ZORA Ljubljana
Kralja Petra trg 2

Ugodno prodam

dva PŁAŠCA, skoraj nova, KOSTUM ter več parov novih in starih CEVLJEV. — Vpogled: Sv. Jernja cesta št. 62/I, Sp. Šiška. 2507

INTERNATIONAL WATCH Co

CHRONOMETRES ET
MONTRES DE PRECISION
RENNES PAR LEUR
HAUTE PRECISION
BIENFAITURE
ELEGANCE

Schaffhausen-in
svetovna znamka

Dobi se pri

F. Cuden, Ljubljana

Prešernova 1

Solenburgova 7

Šamot - oneko

in ŠAMOT. MOKO (češko) priporoča F. HOČEVAR — Ljubljana, Dunajska c. 36.

Lepe lokale

primerne za večja zastopstva, se odda. — Reflektanti naj pošljejo svoje ponudbe na upravo lista pod »LOKAL«.

Zamenja se dobro ohranjen dvosedežni avto za štirisedežnega. — Naslov v upravi lista pod št. 2504.

Meblovano SOBO

iščem. — Ponudbe na upravo lista pod »Soba«. 2521

Prevozni mlini

za domače mletje (pogon 2 KS) so na ogled in se prodajo pri PODOBJ, Sv. Petera cesta št. 95. 2479

SREBRNE KRONE

kupujem. — Ponudbe upravi lista pod šifro »Krone«.

Pozor!

V delikatesni trgovini pri J. Primc, Dunajska cesta št. 5 — se bo prodajala na debelo in na drobno 10 kg 8 Din, roll-šunka 6 Din.

Lanene tropine

debele in drobne

pšenične otrobe

in koruzo

za mlev in krmo nudi najceneje FRAN POGAČNIK, Ljubljana, Dunajska cesta 36.

Poravnajte naročnino!

CANADIAN PACIFIC

Kanado in Zedinjene države

NAJNOVEJŠIMI EKSPRES PAROBRODI

3 krat na teden

iz Cherboursa - Antwerpna - Hamburga -

Liverpoola.

Vsa mogoča pojasnila glede potovanja prevoznih cen kakor tudi vse najtočnejše podatke za naselitev izvrstnih poljedelcev na farmah v Kanadi daje brezplačno

CANADIAN PACIFIC

ZAGREB, Petrinjska ulica 40

LJUBLJANA, Jos. Zidar, Dunajska 31

Javna dražba

se vrši dne 17. aprila 1925 ob 9. uri, in eventualno tudi 18. aprila 1925 v Jeranovi ulici št. 13, in na Opekarski cesti št. 31. — Prodajali se bodo sledeči predmeti: 1 PISALNI STROJ, 1 BLAGAJNA, PISARN. OPRAVA, OPEKA, VOZovi, razno ORODJE in PRIPRAVE za tesarstvo obrt. HRASTOVI HLODI, različen LES, PRO. DAJALNIŠKA OPRAVA, SANI, različno ZELEZO in ŽICA, poljsko ORODJE, OGLJE, SENO, lesene SUPE, 1 par težkih KONJ z opremo, KOMATI itd.